

A Fővárosi Ítéltábla a Martonyi Ügyvédi Iroda és a Dr. Nagy Gábor László Ügyvédi Iroda és a Dr. Dömötör László Ügyvédi Iroda által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Kovács, Barborják és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt Magyar Állam alperes ellen általános szerződési feltétel érvényességének megállapítása iránt indult perben a Fővárosi Törvényszék 2014. szeptember 16. napján kelt 34.G.43.385/2014/10. számú ítélete ellen a felperes által 11. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) Ft + áfa fellebbezési eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 4.§ (4) bekezdésében foglalt perindítási jogosultságára alapítva, a törvény 11.§ (3) bekezdése alapján, keresetében annak megállapítását kérte, hogy az általa alkalmazott szerződéses kikötések megfelelnek a törvény 4.§-ának (1) bekezdése szerinti valamennyi feltételnek. Mindezek alapulvételével a törvény 11.§-ának (3) bekezdése alapján kérte az általa I.-XI. számú üzletszabályzatban megjelölt általános szerződési feltételek, valamint az általa XII.-XXXI. szám alatt megjelölt egyedi kölcsönszerződések Különös Részében megjelölt egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek érvényességének megállapítását. Kereseti kérelmét részletesen indokolta, utalva a jogszabályi, üzletpolitikai, gazdasági háttérre, a szerződéskötési gyakorlatra is.

Keresetlevelében kérte, hogy a bíróság a Pp. 155/B. § alapján kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását a 2014. évi XXXVIII. törvény Alaptörvényellenességének megállapítása iránt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, az Alkotmánybírósághoz fordulás vonatkozásában is.

A törvényszék a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek bruttó 635.000,-Ft (azaz hatszázharmincötezer forint) perköltséget.

A törvényszék ítéletében rögzítette, hogy az egyes időszakokban hatályban volt Üzletszabályzatok mely konkrét rendelkezéseinek, illetve az egyes időszakokban alkalmazott egyedi kölcsönszerződések Különös Részében foglalt mely egyedileg meg nem

tárgyalt szerződési feltételeinek érvényességét vizsgálta a felperesi kereset alapján.

A jogi indokolás keretein belül hivatkozott a 2014. évi XXXVIII. számú törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott vizsgálandó jogelvekre, így:

- az egyértelmű és érthető megfogalmazás
- a tételes meghatározás
- az objektivitás
- a ténylegesség és arányosság
- az átláthatóság
- a felmondhatóság és
- a szimmetria elvére.

Általánosságban leszögezte, hogy a 11.§ (1) bekezdése alapján a bíróság az eljárásban kizárólag azt vizsgálta, hogy a pénzügyi intézmény által tisztességesnek tartott szerződéses kikötés a 4.§ (1) bekezdése szerint tisztességes-e.

Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő ÁSZF rendelkezések akkor tekinthetők tisztességeseknek, és így érvényeseknek, amennyiben a 4.§ (1) bekezdés a)-g) pontja szerinti elveknek maradéktalanul megfelelnek. Ha ezek közül a fenti elvárások közül akárcsak egy is nem teljesül, a kereset elutasítható.

Hivatkozott az Európai Közösségek Tanácsának 93/13/EGK irányelve 3. cikkének (1) bekezdésére, mely szerint egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

Az Irányelv 5. cikke értelmében olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük.

Az Európai Unió Bírósága a C-226/12. szám alatti ügyben rámutatott arra, hogy a 93/13/EGK tanácsi irányelv 5. cikke szerint a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően megismerheti-e a szerződési feltételeket és a szerződéskötés következményeit. Többek között ezek ismerete alapján dönti el a fogyasztó, hogy az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeknek elkötelezi-e magát.

Ezt követően üzletszabályzatonként, illetve egyedi kölcsönszerződésenként vizsgálta, hogy a felperes által az egyes pontokban megjelölt szerződési feltételek megfelelnek-e a törvény által is nevesített jogelveknek.

A felperesi kereset I. pontja, a 2006. június 30. napjától 2006. november 2. napjáig hatályban volt üzletszabályzat IX. pontja, valamint a III. 5.14. pontja vonatkozásában megállapította, hogy azok nem felelnek meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, mivel a kamat, díj és költség emelésének feltételül meghatározott kikötés olyan széleskörű és általános meghatározás, mellyel a felperes tetszőlegesen alkalmazható kamatemelési jogot biztosított magának.

Az érthetőség követelménye a szerződési feltételek nem csak nyelvtani, hanem tartalmi világosságát is magában foglalja, azaz a fogyasztónak a feltételek alapján a szerződésből eredő gazdasági következményeket, kockázatokat előre kell látnia.

Az ok-lista nem felel meg a tételes meghatározás elvének, figyelemmel arra, hogy olyan

kijelentést tartalmaz, hogy a kölcsön díja, kamata és költségei „különösen” a meghatározott esetekben módosulhatnak.

A kikötés nem felel meg az objektivitás elvének, mert a társaság forrás és egyéb költségeinek a változása is feljogosítja a felperest arra, hogy egyoldalúan módosíthassa a szerződés díját és kamatát, azaz a felperesnek módjában áll a feltétel bekövetkeztét előidézni, abban közrehatni.

A bíróság utalt arra, hogy a 2/2012. PK vélemény szerint az ok-listával kapcsolatos alapvető elvárás, hogy az ok-listában meghatározott feltétel változása ténylegesen hatást gyakoroljon a szerződésben meghatározott kamatra (díjra, költségre).

A felperes által alkalmazott szerződéses rendszer sérti a ténylegesség és arányosság elvét, mert az ügyleti kamat, a késedelmi kamat és egyéb költségek változtathatóságát ugyanahhoz a feltételrendszerhez köti. A szerződéses rendelkezésekben nem található indok arra nézve, hogy a különböző rendeltetést betöltő ügyleti kamat, késedelmi kamat és egyéb költségek milyen megfontolásból változtathatók egyoldalúan azonos feltételek esetén a fogyasztó hátrányára.

A felperes által alkalmazott kikötésben szereplő kitételek általánosak és teljes egészében nélkülözik a konkrét megragadható megfogalmazást.

Ezen rendelkezések megfelelő és szükséges korlátok nélkül biztosítanak a felperesnek egyoldalú szerződésmódosítási jogot, ennél fogva átláthatatlanok, ellenőrizhetetlenek, és számonkérésre alkalmatlanok.

A szerződéses jogviszonyokban nyilvánvalóan megengedhetetlen, hogy a mellérendeltségben álló felek egyike korlátok nélkül gyakorolhasson valamely kivételes - Hpt.210.§ (3) bekezdésén nyugvó - egyoldalú hatalmasságot úgy, hogy a másik szerződő fél számára az egyoldalú szerződésmódosítási jog számonkérése, ellenőrzése nem biztosított.

A jogszabály által lehetővé tett - 2/2012 (XII.10.) PK vélemény 1. pontjának indokolása szerint is egyoldalú hatalmasságot jelentő - egyoldalú szerződésmódosítási jog kikötése kizárólag szigorú és kellő garanciákkal biztosítva tekinthető tisztességesnek. Ahhoz, hogy az arra jogosult fél egyoldalú, rendelkező nyilatkozatával kiváltsa a célzott joghatást, módosítsa a felek eredeti megállapodását, szükséges, hogy a felek a szerződésben rögzítsék, megállapodjanak annak feltételeiben.

Kifejtette a bíróság, hogy a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.576/2013/4.szám alatti részítéletében rámutatott arra, hogy a felmondhatóság elvének az a szerződéses szabályozás tesz eleget, amely kifejezetten rögzíti, ezáltal biztosítja az egyoldalú szerződés módosítás esetére, hogy a fogyasztó a szerződést egyoldalú nyilatkozatával megszüntesse. A szerződéses jogviszonyokban nem jelenti a felmondhatóság elvének érvényre juttatását az, ha a szerződés nem zárja ki, azaz külön rendelkezéssel nem hárítja el a fogyasztó felmondási jogát.

A követelmény teljesítésének egyedül az felel meg, ha kifejezetten biztosított az egyoldalú szerződésmódosítás esetére a fogyasztó felmondási joga, mégpedig úgy, hogy a jogaival elháríthassa az egyoldalú szerződés módosítás hatályosulását.

Amennyiben a felmondási jog nincs kikötve, a felmondhatósági jog hiányában a szerződés tisztességtelen, azaz a felmondhatóság elvébe ütközik.

A szimmetria elvének az a szerződéses szabályozás tesz eleget, amely kifejezetten rögzíti, ezáltal biztosítja a fogyasztók javára történő szerződésmódosítást is.

Szerződéses jogviszonyokban nem jelenti a szimmetria elvének érvényre juttatását az, ha valamely szerződés nem zárja ki, azaz külön rendelkezéssel nem hátrítja el a fogyasztó javára való módosítást.

A követelmény teljesítésének egyedül az felel meg, ha kifejezetten biztosított az egyoldalú szerződésmódosítás okainak ez irányú változásakor a fogyasztó javára való szerződés módosítás is.

A fenti időszakban megjelölt üzletszabályzat, egyedi szerződési feltétel nem rendelkezik a fogyasztó javára vonatkozó szerződésmódosításról, ezért az sérti a szimmetria elvét.

A II. pontban megjelölt, a 2006. november 3. napjától 2007. július 8. napjáig, a 2007. július 9. napjától 2007. július 15. napjáig hatályban volt üzletszabályzat IX. pontja, III.3 12., 3.17-es pontja vonatkozásában rögzítette, hogy a felperes a fenti időszak vonatkozásában bővítette az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülmények listáját. Ezen kiegészítés nem felel meg az objektivitás elvének, figyelemmel arra a körülményre, hogy a felperesnek lehetősége van az általa nyújtott szolgáltatás fenntartásával járó költség növekedését előidézni, abban közrehatni, illetve a módosításra okot adó változás mértékét befolyásolni.

Bármilyen jogszabály vagy rendelkezés nem felel meg a tételes meghatározás elvének, ez csak példálózó jellegű felsorolás.

A jogszabály vagy rendelkezés változására alapított szerződés módosítási jog a ténylegesség elvébe ütközik, mert az anyagi jogi jogszabályoknak főszabály szerint visszaható hatályuk nincs. Amennyiben van, azok a szerződési feltétel egyoldalú módosítása nélkül a szerződő felek jogviszonyának részévé válnak.

A hatósági előírások változása olyan szerződéses kikötés, mely az átláthatóság elvébe ütközik. Szinte elképzelhetetlen olyan hatósági előírás, amely a felek kölcsönszerződésének tartalmát oly módon befolyásolja, mely a felperes egyoldalú szerződésmódosítási jogát alapos okkal lehetővé teszi.

A banki üzletpolitika változása az objektivitás elvébe ütközik, mert annak bekövetkeztét kizárólag a fogyasztóval szerződő fél, azaz a felperes befolyásolja.

A kölcsönszerződésben foglalt szolgáltatás fenntartásával járó költségek megváltozása az objektivitás elvébe ütközik, mert a bank egyoldalú lehetősége és kompetenciája, hogy a kölcsönszerződésekben foglalt szolgáltatás kockázatát felmérje és meghatározza, valamint a szolgáltatásokat úgy helyezze ki, hogy az igénybe vevők teljesítési képességét kellőképpen mérlegelje.

A fogyasztó javára történő szerződésmódosítási kikötés nem szerepel az üzletszabályzatban, ezáltal sérül a szimmetria elve.

A III. pont kapcsán a 2007. július 16. napjától 2007. szeptember 11. napjáig, 2007. szeptember 12. napjától 2008. február 20. napjáig hatályban volt üzletszabályzat XI., III.3.12., 3.17. pontjai tisztességességének vizsgálata körében megállapította, hogy a szerződés III. pontját egészítette ki a felperes, mely nem felel meg a ténylegesség elvének.

A Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.456/2013/5. számú ítélete szerint az ok-listának tételesen tartalmaznia kell, hogy a kamat, a költség, illetve egyéb díjak milyen tényezők függvényében módosulnak. Az ok-listában jegybanki alapkamatra, az állampapírok hozamára, a bankközi hitelkamatokra, árindekre, forrásra és egyéb költség változására utalás a fogyasztó számára nem beazonosítható, mert ebből nem állapíthatók meg, hogy milyen

feltételek adnak lehetőséget a szerződés egyoldalú módosítására. Az ilyen általános utalás alapján a szerződéses terhek várható alakulására vonatkozóan nem vonható le semmilyen következtetés.

Ezen szerződéses kikötések sértik az átláthatóság elvét is, mert nem látta a fogyasztó a szerződés megkötésekor előre, hogy milyen feltételek teljesülése esetén és milyen mértékben kerülhet sor további terhek rá történő áthárítására.

A IV. pont, a 2008.február 21. napjától 2009.július 31. napjáig hatályban volt üzletszabályzat XI., III. 3.12., 3.17. pontjainak tisztessége kapcsán leszögezte, hogy az üzletszabályzat pontjai felsorolják a módosításra okot adó körülményeket azzal, hogy ez nem kizárólagos felsorolásnak minősül. Ennek okán a kikötés nem felel meg a tételes meghatározás elvének, mert az egyoldalú szerződésmódosítás feltételei nincsenek tételesen meghatározva.

A következetes bírói gyakorlat szerint, ha a pénzügyi intézmény az ÁSZF- ben az egyoldalú szerződésmódosítás jogát a Hpt.-ben írt követelményeknek megfelelő módon határozza meg, ez még nem jelenti azt, hogy ezen kikötések tisztességesnek minősüljenek.

A Hpt. keretjogszabály, melyet a feleknek a szerződésben kell tartalommal kitölteniük. Utalt az előző pontoknál kifejtett indokolására is.

Az V. pont, a 2009. augusztus 1. napjától 2009. november 30. napjáig hatályban volt üzletszabályzat XI., III. 3.19. és 3.24. pontok kapcsán megállapította, hogy az üzletszabályzat rendelkezései a korábbi időszakhoz viszonyítva annyiban változtak, hogy tételesen felsorolja, bővíti az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét.

A felperes által alkalmazott ok-lista megítélése szerint nem felel meg a tételes meghatározás, átláthatóság elvének.

Az üzletszabályzat biztosít a fogyasztó számára díjmentes felmondási jogot, de erre a végtörlesztés szabályait tekinti irányadónak. Ez nem lehet reális lehetőség a fogyasztó számára, mert a fennálló tartozását egy összegben kell visszafizetnie.

Lehetőségként biztosítja a fogyasztó javára történő szerződésmódosítást, de nincs utalás arra, hogyha a fogyasztó javára történő szerződés módosításra kerülne sor, akkor milyen garanciális szabályok állnak a fogyasztó rendelkezésére a pénzügyi intézménnyel szemben a számára kedvező szerződésmódosítás érvényesítése érdekében.

A VI. pont, a 2009. december 1. napjától 2010. február 28. napjáig, 2010. március 1. napjától 2010. október 27. napjáig hatályban volt üzletszabályzat XI., III. 3.19. és 3.24. pontok tisztessége kapcsán utalt arra, hogy az üzletszabályzat külön bontja a kamatra kihatással bíró ok-okozati feltételeket a díjra és a költségre kiható ok-okozati feltételektől.

A feltételek felsorolása nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, az objektivitás elvének, a ténylegesség és az arányosság elvének.

Az üzletszabályzatokban megjelölt ok-lista rugalmas elemeket tartalmaz.

A fogyasztó ugyan felmondhatja a szerződést a felvett hitel egyösszegű visszafizetése mellett, de ez nem jelent a fogyasztó részére reális alternatívát. Megnyílik a fogyasztó javára történő módosítás lehetősége, de nem felel meg a szimmetria elvének, mert nem írják elő kötelezettségként a felperes számára a fogyasztó javára történő módosítást.

Az ok-lista általános megfogalmazást tartalmaz, érthetetlen kifejezéseket is használ. Ezen kikötés sérti az átláthatóság elvét.

Az átláthatóság elve annak okán is sérül, hogy az üzletszabályzat, a hirdetmény, egyedi

szerződések, és ezek a hivatkozások többször egymásra utalnak, ezáltal a fogyasztónak az áttekinthetőségét nehezítik meg. Általános fogalmakat használ, ezért az átlagos fogyasztó számára ezek a fogalmak nem átláthatóak, nem teszik lehetővé a fogyasztó számára a szerződéskötéskor azoknak a változásoknak a felmérését, a bekövetkező szerződésmódosítás jogszerűségének ellenőrzését. A jogszabályváltozás, hatósági rendelkezés vagy ezek értelmezésének változása, a fogyasztó által nem ellenőrizhető.

Az ok-listában meghatározott okok nem felelnek meg az objektivitás elvének sem, mert olyan tételt tartalmaznak, amely tételek bekövetkeztét a felperes előidézheti, abban befolyásolhatja.

A VII. pont, a 2010. október 28. napjától 2010. november 26. napjáig alkalmazott üzletszabályzat XI., III. 3.19. és 3.24. pontok tisztessége.

Az ok-lista példálózó jellegű felsorolást tartalmaz, például azon kikötés, hogy „különösen, de nem kizárólagosan”. Sérül a tételes meghatározás elve.

A korábbi indokok alapján megállapította a bíróság a felmondás jogának, a szimmetria, az egyértelmű és érthető megfogalmazás, az átláthatóság elvének sérülését is.

Nem felel meg ez a kikötés az objektivitás elvének sem, mert az ügyfél, illetve a hitelügylet más kockázati kategóriába történő átsorolásának feltételeit a felperes saját maga határozhatja meg.

A VIII. pont, a 2010. november 27. napjától a 2011. május 19. napjáig, 2011. május 20. napjától 2012. február 26. napjáig, majd 2012. február 27. napjától 2012. március 22. napjáig hatályban volt üzletszabályzat XI., III. 3.19. és 3.24. pontok tisztessége kapcsán egy új kikötést tartalmaz az üzletszabályzat, mely szerint lakáscélú kölcsön és hitelszerződés esetében a felperes kizárólag a kamat vonatkozásában módosíthatja egyoldalúan a szerződést, azonban az itt meghatározott oklista rugalmas elemeket tartalmaz.

Egyebekben a bíróság fenntartotta a korábbi időszakra vonatkozó álláspontját.

A IX. pont, a 2012. március 23. napjától 2013. január 31. napjáig, valamint 2013. február 1. napjától 2013. június 30. napjáig, továbbá 2013. július 1. napjától 2013. október 20. napjáig és 2013. október 21. napjától 2013. december 15. napjáig, valamint 2013. december 16. napjától 2013. december 31. napjáig hatályban volt üzletszabályzatok X., III. 3.19., 3.24. és I.1. kikötéseinek tisztessége, a X. pont, a 2014. január 1. napjától 2014. március 14. napjáig hatályos üzletszabályzat X., III. 3.19., 3.24. és I.1. kikötéseinek tisztességének vizsgálata során megállapította a korábbi indokok alapján a tételes meghatározás, a felmondhatóság, a szimmetria, az átláthatóság, az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének sérelmét.

A XI. pont a 2014. március 15. napjától 2014. március 18. napjáig hatályban volt, 2014. március 19. napjától hatályos üzletszabályzat XI., III. 3.19. és I.1 pontok tisztessége kapcsán az előzőeken túl az objektivitás elvének sérelmét is nevesítette, figyelemmel arra, hogy az ok-listában megjelölt tételek bekövetkezését a felperes idézheti elő.

A XII. pontban vizsgálta a 2006. június 30. napjától 2010. március 1. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.2., 2.1, 2.4 pontjainak tisztességét.

E körben megállapította, hogy az lehetőséget ad felperesnek a kamatlábat egyoldalúan módosítani, anélkül, hogy meghatározná a kamatláb fogalmát. A felperes a módosításra a „mindenkor hatályos Hirdetményében meghatározottak alapján” jogosult. Ez a kikötés nem

felel meg a tételes meghatározás elvének, mert nem tartalmaz ok-listát.

A felperes nem biztosítja a felmondás jogát, csak az új kamatláb esetén a kölcsön visszafizetését biztosítja a végtörlesztésre vonatkozó szabályok szerint, amely sérti a felmondhatóság elvét.

A kikötés nem felel meg a szimmetria elvének, mert nem tartalmaz rendelkezést a fogyasztó javára történő szerződésmódosításról.

A XIII. pont a 2006. június 30. napjától 2009. július 31. napjáig hatályos egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.3.1, 3.3. pontjainak tisztessége kapcsán leszögezte, hogy a felperes jogosult kezelési költséget felszámítani, melyet a mindenkor hatályos üzletszabályzat szerinti módon a hirdetmény szerinti értékre. A mindenkor hatályos üzletszabályzat szerinti szerződésmódosítás azért tisztességtelen, mert a fogyasztó előzetes hozzájárulásával korlátlanul biztosítja a felperes részére a szerződéses tartalom megváltoztatásának jogát.

E szerződési kikötés révén minden tisztességtelennek nyilvánított feltételt vissza lehetne hozni a szerződésbe és nem volna értelme az érvénytelenség megállapítását kérni a bíróságtól. A szerződési kikötés nem tartalmaz tételes ok-listát, amely sérti a tételes meghatározás elvét.

Nem felel meg az egyedi szerződés a felmondhatóság elvének, mert nem biztosítja a fogyasztó részére a felmondási jogot.

A XIV. pont, a 2006. június 30. napjától 2008. január 30. napjáig terjedő időszaka alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.8.2 pontjának tisztessége vonatkozásában megállapította, hogy a módosításra lehetőséget adó okok felsorolása nem felel meg a tételes meghatározás elvének, mert példálózó jelleggel jogosítja fel a felperest a szerződés módosítására.

Sérti az objektivitás elvét, mert a felperesnek ráhatása van az operációs költségekre.

A ténylegesség és arányosság elvének azért nem felel meg a kikötés, mert a jogszabályok változásai nem a körülmények változásának megfelelő mértékben hatnak ki a kamat-, illetve egyéb díjtételek módosítására.

Nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének, mert túl általános megfogalmazásokat tartalmaznak.

Nem biztosított a fogyasztó részére a felmondási jogot, amely sérti felmondhatóság elvét.

A XV. pont a 2006. június 30. napjától 2010. június 16. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses kikötések II.12.12 pontjának tisztessége kapcsán utalt az ok-lista példálózó jellegére, amely a tételes meghatározás elvébe ütközik.

Nem rendelkezik arról, hogy a jogszabályváltozás, hatósági rendelkezés vagy ezek értelmezésének változása miként lehet befolyással a költségek alakulására. Ez nemcsak az átláthatóság, hanem a ténylegesség és arányosság elvét is sérti.

A jogszabályváltozás, hatósági rendelkezés vagy ezek értelmezésének változása a fogyasztó részéről nem ellenőrizhető, nem látja előre a szerződésmódosítás és a körülményváltozás közötti okozati összefüggést. A kikötés nem felel meg az átláthatóság elvének.

Felmondási jog nincs biztosítva, ezáltal sérül a felmondhatóság elve.

A XVI. pont a 2008. január 31. napjától 2009. július 31. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.9.2. pontjának tisztessége vonatkozásában leszögezi,

hogy a felperes jogosult új díj- és költségtípus bevezetésére, azonban ennek okai nincsenek tételesen meghatározva.

Az alkalmazott ok-lista túlságosan általános, ezért nem felel meg a tételes meghatározás elvének.

A felperes által megjelölt operációs költségek alakulására a felperes közrehat, vagy befolyásolhatja azt, ezért sérti az objektivitás elvét.

A jogszabályváltozás nem járhat szükségszerűen együtt a kamat, illetve egyéb díjtételek mértékének emelkedésével, amely a ténylegesség és arányosság elvének sérelmét jelenti.

Az alkalmazott kikötések az átlagos fogyasztó számára nem érthetőek, a jogszabályváltozás hatása a fogyasztó részéről ténylegesen nem ellenőrizhető, ezért sérül az átláthatóság elve.

A XVII. pont, a 2009. augusztus 1. napjától 2012. április 01. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.2. pont tisztességének vizsgálatánál megállapította, hogy a kamat-, díj és költség tételek módosítását tartalmazó feltételeket a Kölcsönszerződés és az Üzletszabályzat tartalmazza. Ez a kikötés nem tartalmaz ok-listát, ezért sérti a tételes meghatározás elvét. Ok-lista hiányában az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve sem vizsgálható.

A felmondhatóság elve és a szimmetria elvének sérülését is megállapította, a korábbi indokok alapján.

A XVIII. pont a 2012. március 23. napjától 2012. április 1. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.2. pont tisztességének vizsgálata. A bíróság megállapította, hogy önmagában az Üzletszabályzatra történő utalás nem jelent tételes ok-listát.

Bevezetésre kerül a kockázati kamatfelár kamatperiódusonként történő változtathatósága. Ok-lista hiányában sérül a tételes meghatározás, az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve.

Az üzletszabályzat a referencia kamatláb alkalmazása esetén nem tartalmazza a kockázati kamatfelár ügyfélre kedvezőtlen módosításának mértékét, annak kiszámítási módját. Ez sérti a ténylegesség és arányosság elvét. A felmondhatóság elveinek és a szimmetria elvének sérülését is megállapította, a korábbi indokok alapján.

A szerződésmódosítás ok-listáját az üzletszabályzat tartalmazza. Az üzletszabályzat szerint a felperes közrehat, illetve befolyásolhatja a változás mértékét, mert az ügyfél, illetve a hitelügylet más kockázati kategóriába történő átsorolása, a hitelező vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő eszközminősítési szabályzata vagy belső adóminősítési szabályzata alapján módosulhat a szerződés. Az egyoldalú módosítás feltételei nem objektív jellegűek.

A XIX. pont a 2007. július 19. napjától 2010. március 31. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.2. pont tisztessége kapcsán a fenti indokok alapján megállapította a tételes meghatározás, a felmondhatóság, a szimmetria elvének sérelmét.

A XX. pont a 2007. július 19. napjától a 2013. december 18. napjáig alkalmazott, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.2. pont tisztességénél megállapította, hogy a vizsgált kikötések érdemi változást nem tartalmaznak a korábbi időszakhoz képest, ezért fenntartotta korábbi megállapításait.

A XXI. pont a 2008. október 16. napjától 2010. november 17. napjáig alkalmazott,

egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.2. pont tisztességének kérdésénél leszögezte, hogy az egyedi szerződési feltétel nem tartalmaz ok-listát, csupán a hirdetményre és az üzletszabályzatra utal. Ok-lista hiánya okán nem felel meg a kikötés az objektivitás elvének.

Az ok-lista hiányában nem állapítható meg, hogy a körülmények és a módosított kedvezmény között van-e okszerű kapcsolat. Sérül az átláthatóság elve.

Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét sérti, hogy a hitelező részéről történő egyoldalú szerződésmódosítás nem csak az egyedi szerződésben, hanem az üzletszabályzatban és a hirdetményben is megtalálható. Nagyon szétszórtan tartalmazza az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó rendelkezéseket, amely megnehezíti a fogyasztó számára ennek a megértését.

Sérül a szimmetria és a felmondhatóság elve is.

A XXII. pont a 2008. március 1. napjától a 2008. november 15. napjáig egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontja kapcsán a felmondhatóság, az objektivitás, a ténylegesség és arányosság, az átláthatóság elvének sérelmét észlelte.

A XXIII. pont a 2008. március 1. -2008. november 15. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontja, a XXIV. pont a 2008. március 01. napjától 2009. január 15. napjáig terjedő időszakban egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontja esetén is fenti elvek sérelmét látta megállapíthatónak.

A XXV. pont a 2008.március 1. napjától 2009. január 15. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontjánál sérül a tételes meghatározás elve, nincsen kimondott ok-lista.

Az egyoldalú kamatemelés az üzletszabályzatra és a hirdetményre utal vissza. A felmondhatóság elvének nem felel meg, mert nem tartalmaz a felmondásra vonatkozó szabályozást.

Nem felel meg a bővítés az átláthatóság elvének, mert a szerződés aláírásakor nem láthatta előre a fogyasztó, hogy a jövedelemre vonatkozó feltételek a későbbiekben miként fognak megváltozni.

A bíróság a fenti időszakok vonatkozásában meghatározott kikötések áttekintését követően megállapította, hogy azok érdemi változást nem tartalmaznak a korábbi időszakhoz képest, ezért a bíróság fenntartotta az arra az időszakra vonatkozó megállapításait.

A XXVI. pont a 2009. május 3. napjától 2012. április 1. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontja kapcsán arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az átláthatóság elvének, mert a szerződés aláírásakor nem láthatta azt a fogyasztó előre, hogyha az elvart, illetve jó jövedelemre vonatkozó feltételek nem teljesülnek, miként fog alakulni az ügyleti kamat mértéke. A szerződésmódosítás a hirdetményben meghatározott mértéknek megfelelően történik. Nincs tételesen meghatározott ok-lista. Sérült a felmondhatóság és a szimmetria elve is.

A XXVII. pont a 2009. május 3. napjától 2012. április 1. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési kikötés II.2. pontjánál visszautalt a bíróság a korábbi indokaira, mivel a kikötések az előbbi ponthoz képest érdemi változást nem tartalmaznak.

A XXVIII. pont a 2010. február 25. napjától 2010. július 20. napjáig egyedileg meg nem tárgyalta szerződési kikötés II.2. pontnál a bíróság megállapította, hogy a felperes számára egyoldalú módosítási lehetőséget ad azzal, hogy a „Kölcsön kamatlábának mértékét a Hitelező saját hatáskörében egyoldalúan meghozott írásbeli nyilatkozatával jogosult az Üzletszabályzatban meghatározott feltételeken felül” módosítani. A kamatemelésre az üzletszabályzatban, hirdetményben foglaltak szerint kerülhet sor. A felperes az üzletszabályzat, a hirdetmény feltételeit nem ismerteti, nem szerepel tételes ok-lista, hanem az üzletszabályzat feltételeire utal. Ezen szerződési kikötés sérti a tételes meghatározás elvét.

Nem tartalmaz a felmondásra vonatkozó szabályozást, ezáltal sérül a felmondhatóság elve. Sérül a szimmetria elve, mert nem írja elő kötelezettségként a felperes számára a fogyasztó javára történő szerződésmódosítást.

Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének sérelme is megvalósul, mert az üzletszabályzat, a hirdetmény, egyedi szerződés általános és különös feltételeire történő utalás nehezíti a fogyasztó számára az átláthatóságot.

Nem tartalmaz arra utalást, hogyha a fogyasztó fennálló munkaviszonya megszűnne, akkor ez milyen mértékben hatna ki az ügyleti kamat megváltozására.

A XXIX. pont a 2010. március 1. napjától 2010. november 17. napjáig az egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel II.2. pontja nem rögzít felmondási jogot, ez sérti a felmondhatóság elvét.

Nem rendelkezik arról, hogyha a fogyasztó teljesíti a szerződési feltételeket, azaz a tartozását rendezi, úgy megkaphatja-e a kamatkedvezményt.

Nem felel meg az átláthatóság elvének, mert a szabályozás mind az üzletszabályzat, mind a hirdetmény rendelkezéseire utal, amely meggátolja a fogyasztó számára az átláthatóságot.

A XXX. pont a 2008. október 6. napjától 2011. február 28. napjáig alkalmazott szerződési feltétel II.2. pontja sérti a tételes meghatározás elvét, mert a hirdetmény feltételeit nem ismerteti. Emiatt a szerződési kikötés a fogyasztó számára nem világos, nem érthető, ezért sérti az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvét.

A kamatláb emelése esetére nem tartalmazza a felmondás jogát, ezért sérül a felmondhatóság elve.

Nem tartalmaz garanciális feltételeket arra az esetre, ha a felperes nem tenne eleget a fogyasztó javára történő egyoldalú szerződés módosításnak.

A XXXI. pont a 2010. szeptember 16. napjától 2012. április 1. napjáig alkalmazott szerződési kikötés II.13. pontjára alapított ügyleti kamatemelés sérti a ténylegesség és arányosság elvét, mert a szerződésben megjelölt ok nem vagy nem a körülményeknek megfelelő mértékben hat ki az ügyleti kamatra.

A dokumentumok benyújtásának elmaradása miatt alkalmazható ügyleti kamatemelés nem ad lehetőséget a fogyasztó számára a szerződés felmondására, amely sérti a felmondhatóság elvét.

Azon kikötés, mely szerint a dokumentumokat a hitelező által elfogadható tartalommal kell benyújtani, sérti az objektivitás elvét. A hitelező nem határozza meg, hogy mit tart „elfogadható tartalomnak”, ezért a felperesnek módjában áll a módosításra okot adó változás mértékét befolyásolni.

A felperesnek az alkotmánybíróági eljárás kezdeményezésére irányuló kérelme kapcsán utalt arra, hogy Legfelsőbb Bíróság Kfv.I.25.437/1993. szám alatti döntése szerint a bíróság nem köteles indokolni azt a döntését, amellyel a felperesnek az eljárás felfüggesztésére és az Alkotmánybíróóság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasítja. Hivatkozott ugyanakkor a 3193/2014 (VII.15) AB végzésben foglaltakra, mely szerint az Alkotmány nem teszi lehetővé a bíró számára, hogy utólagos absztrakt normakontrollt kezdeményezzen. Az eljáró bíró csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés Alaptörvény ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmaznia kellene.

Abban az esetben, amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy olyan jogszabályi rendelkezést támad az Alkotmánybíróóság előtt, mely az előtte folyamatban lévő ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nincs lehetőség érdemi alkotmányossági vizsgálatnak. A perrel érintett eljárás tárgya a pénzügyi intézet rendelkezéseinek vizsgálata, ezért jelen peres eljárás keretei között nincs lehetőség a pénzügyi intézet és a fogyasztók között létrejött szerződések rendelkezései miatt kezdeményezni az Alkotmánybíróóság eljárását.

A perköltség körében megállapította, hogy a megbízási szerződés alapján az alperes által érvényesített ügyvédi munkadíj megítélése szerint nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi munkával.

A tárgyalási szak egy érdemi tárgyalási naptól állt, az alperes kettő érdemi ellenkérelmet terjesztett elő, melyből az elsődleges ellenkérelem általános érvényű indokolást tartalmazott, amelyet az alperes más perben is csatolt. Ezért a bíróság - figyelemmel a ténylegesen elvégzett munkára - az alpereseknek járó összeget 500.000 Ft + áfa összegben határozta meg, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 2.§ (2) bekezdése alapján mérsékelve az ügyvédi munkadíjat.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, kereseti kérelmének történő helyt adást kért. Kérte a felperesi pénzügyi intézmény üzletszabályzatai és egyedi szerződési rendelkezései tisztességességének és érvényességének a megállapítását a törvényi vélelem megdöntésével.

Másodlagosan az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezését és az ügyben az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására történő utasítását kérte, valamint mindkét kérelem vonatkozásában az alperest I. és II. fokú perköltségben történő marasztalását, az I. és II. fokú eljárásban lerótt illetéket és felperes jogi képviselőinek a keresetlevélhez F/3. sz. alatt csatolt ügyvédi megbízási szerződésai (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pont) szerinti ügyvédi munkadíját is magában foglalóan.

Fellebbezése általános indokolásában a törvényszéknek a felperes alkotmánybíróági eljárás kezdeményezése iránti kérelmének elutasítására adott indokolása körében észrevételezte, hogy jelen per tárgyát természetesen nem a pénzügyi intézet és a fogyasztók közötti szerződések rendelkezései képezik, hanem a felperes egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételeinek tisztességtelenségére vonatkozó törvényi vélelem megdöntése.

Fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú bíróság elutasító végzésével szemben, s kérte, hogy az ítéltábla az Alkotmánybíróóság eljárását kezdeményezze.

Kérelmének a keresetlevelében előadott indokolását a jogállamiság, normavilágosság,

szerzett jogok, tulajdonhoz való jog, tisztességes eljáráshoz való jog sérelme vonatkozásában fenntartotta. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság egyéb tanácsai több esetben is eleget tettek a felperesi pénzügyi intézmények ez irányú kérelmének.

Kiemelten utalt az Alkotmánybíróság 32/1991. határozatára, amely szerint az állam jogszabállyal a szerződések tartalmát általában csak ugyanolyan feltételek fennállása esetén változtathatja meg alkotmányosan, mint amilyen feltételek fennállását a bírósági úton való szerződésmódosítás megköveteli. Erre pedig a *clausula rebus sic stantibus* tételt alkalmazva kerülhet sor. A törvényalkotó fentiek szerinti beavatkozásának meg kell felelni a jogállamiság alapvető kritériumának, azaz annak, hogy a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget.

A jelen per alapjául szolgáló törvény azonban a meglévő és fennálló jogviszonyokat nem a jövőre nézve módosítja. A Törvény ugyanis már meglévő jogviszonyokban alkalmazott szerződéses rendelkezések tekintetében a szerződéskötés időpontjára visszaható hatállyal állapít meg kötelezettséget, amikor is megköveteli a felperestől, hogy a Törvény által felállított elveknek feleljen meg a Törvény hatályba lépése előtt megkötött szerződés részét képező rendelkezés.

Másodlagosan kérte, hogy a Fővárosi Törvényszék által kezdeményezett ügyekben az Alkotmánybíróság által meghozandó döntésig – amely álláspontja szerint a jelen per előkérdésének tekintendő – a jelen perben a tárgyalást a Pp. 152. § (1) bekezdése alapján függeszse fel az ítéltábla.

Érdemében hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, jogszabályt sértő, az elsőfokú bíróság részletes indokolási kötelezettségének több esetben nem tett eleget, több esetben indokolás helyett *ex cathedra* tett, a keresetlevél tényállásával ellentétes állítást fogadott el axiómaként, a jogszabályt meg nem engedhető módon kiterjesztően értelmezte.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okiratokból és tényállásból helytelen, téves és okszerűtlen következtetéseket vont le, eljárásában sérthette az egyenlő elbánás polgári perjogi alapelvét, szubjektív értelmezésében téves következtetésekre jutott a 2/2012. PK vélemény és a Törvény értelmezése kapcsán, és a rendelkezésre bocsátott bizonyítékokat nem teljes körűen mérlegelte, az ítéleti indokolásban több alkalommal kizárólagos ítéltáblai eseti döntésre való támaszkodásával túlterjeszkedett a Törvény és a 2/2012. PK vélemény által rögzített kereteken, elmulasztotta az indokok részletes kifejtését és ezért eljárási és anyagi jogi szempontból egyaránt jogszabálysértő.

A felperes a per anyagává tette Üzletszabályzatai, Hirdetményei, Terméktájékoztatói teljes körét, azonban ezen okirati bizonyítékokat az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, vagyis a bizonyítékok teljes körű mérlegelésére nem került sor.

Kiemelten hivatkozott arra, hogy a felperes valamennyi Üzletszabályzata tartalmazta egyoldalú szerződésmódosítás esetére a fogyasztói felmondás jogát „A szerződés módosítása, megszűnése” cím alatti fejezetben, és ugyancsak valamennyi Üzletszabályzat magában foglalta azt, hogy egyoldalú szerződésmódosítás esetén a kedvező változást is érvényesíteni kell az ügyfelek javára – valamennyi esetben „A kölcsön kamata, díja, költségei” címet viselő fejezetben.

Megítélése szerint ugyancsak figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság a 2/2012. PK vélemény a) pontját is, amely szerint a Kúria nem a szakkifejezések, matematikai képletek használatát tekintette tisztességtelennek, hanem a szerkesztési áttekinthetlenségeket.

Felperesi pénzügyi intézmény esetében azonban valamennyi egyedi kölcsönszerződéshez egyetlen Hirdetmény és egyetlen Üzletszabályzat volt hozzárendelve, így ezen a szerkesztési alapelvnek valamennyi esetben megfelelt.

Sérelmezte továbbá fellebbezésében azt, hogy a jegyzőkönyv kiegészítése iránti kérelmük teljesítését az elsőfokú bíróság elutasította. Álláspontja szerint azért lett volna szükséges és elengedhetetlen a valóban, minden fél esetében megvalósuló szó szerinti jegyzőkönyvezés, mert így lett volna rekonstruálható, hogy megvalósult-e a kiegyensúlyozott tárgyalásvezetés.

A fellebbezésének részletes indokolásában az egyes pontok kapcsán az alábbiakat adta elő:

I. Az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve kapcsán álláspontja szerint a hivatkozott rendelkezések nem teremtenek „tetszőlegesen alkalmazható kamatemelési jogot” a felperes részére, hiszen az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő – felperes esetében ráadásul általában már korábbi finanszírozásokat megismert, azok hiteleit felperes termékével kiváltó – fogyasztó számára a felperes egyértelműen és világosan megfogalmazta azt, hogy a felperes forrásköltségeinek változása ad alapot az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségére.

Az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a zsinórmértékül szolgáló PK vélemény elvárásrendszerén akkor, amikor a pénzügyi szakkifejezések alkalmazásán és a világos szerkezeten túlmenően, további részletezést várt volna el az ok-lista megfogalmazásakor.

A tételes meghatározás elve kapcsán felperesi álláspont szerint egy tagból álló ok-listáról rendelkezett a felperesi üzletszabályzat, amikor „az ügylet finanszírozásához szükséges” felperesi költségek változását nevesítette.

Az objektivitás elve kapcsán az „ügylet finanszírozásához szükséges költségek változása” kapcsán nevesített faktorokra a felperesnek nincs ráhatása, az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára pedig nyilvánvaló az, hogy a pénzügyi vállalkozások forrásköltségeinek alakulása alapvető eleme az árazásnak.

A felperes az A-val 2006. október 23-án megkötött refinanszírozási szerződés alapján jutott hitelezési forráshoz, melynek költségét nem állt és áll módjában befolyásolni. Ez tehát egy olyan külső körülmény, amelynek bekövetkeztét vagy mértékét felperes nem képes egyoldalúan befolyásolni.

A ténylegesség és arányosság elve kapcsán utalt arra, hogy a felperes az ügylet finanszírozásához szükséges költségek változása, mint egyetlen tagból álló ok-lista esetre rendelkezett a módosítás lehetőségéről.

Az átláthatóság elve kapcsán a felperes keresetében részletesen kimutatta azt, hogy az ügylet finanszírozásához szükséges költségeket befolyásoló – bárki által nyilvános adatbázisokból, a felperesi társaság tőke-emeléseit is tanúsító cégjegyzékből, híradásokból megismerhető – körülmények közül melyik, milyen okból, milyen hatást gyakorol a forrásköltségekre. Az ezzel kapcsolatos felperesi előadások részletes elemzésének elmaradása, s annak kategorikus kinyilatkoztatása, hogy azok „átláthatatlanok, ellenőrizhetetlenek, és számonkérésre alkalmatlanok” volnának, nem meríti ki az eljáró bíróságnak az ítélet indokolásával kapcsolatos kötelezettségét.

Iratellenes az elsőfokú ítélet indokolása a felmondhatóság elve kapcsán, amikor azt rögzíti, hogy felperes nem biztosított felmondási jogot a fogyasztó részére.

A szimmetria elve kapcsán a Törvény 4. § (1) bek. g) pontja szerint annak akkor nem felel meg a pénzügyi intézmény, ha „kizárja, hogy a fogyasztó javára bekövetkező

feltételváltozás hatása a fogyasztó javára érvényesítésre kerüljön.”

Ehhez képest az elsőfokú bíróság abból indul ki, hogy „a szimmetria elvének az a szerződéses szabályozás tesz eleget, amely kifejezetten rögzíti, ezáltal biztosítja a fogyasztók javára történő szerződésmódosítást.

II. Az elsőfokú ítélet szerint „bármilyen jogszabály vagy rendelkezés nem felel meg a tételes meghatározás elvének, ez csak példálódzó jellegű felsorolás.”

Az érintett időszakban a fogyasztó és a felperes jogviszonyában az egyedi kölcsönszerződések rendelkezésinek elsődlegessége volt irányadó, az egyedi kölcsönszerződés rendelkezései alapján pedig továbbra is az állapítható meg, hogy a felperesnek az egyoldalú kamat, díj és költségemelésre egyetlen okból, vagyis kizárólag a felperes forrásköltségeinek változása esetén volt lehetősége.

Az Üzletszabályzat az elsőfokú ítélet által kiragadott részlethez képest jóval konkrétabban fogalmaz.

Az elsőfokú ítéletnek a banki üzletpolitika változásával kapcsolatos érvelése iratellenes, a becsatolt okiratok szerint sem volt lehetősége a felperesnek a banki üzletpolitika változása alapján a szerződést egyoldalúan módosítani.

Az elsőfokú ítélet tévesen és iratellenesen hivatkozik arra, hogy a felperesi Üzletszabályzat megengedné azt, hogy az anyagi jogi szabályok változását a felperes visszaható hatállyal érvényesítse, erre természetesen a felperesnek nincsen módja.

III. - IV. A felperes üzletszabályzata struktúráján ezen időszakban sem változtatott, azaz egyetlen ok, az ügylet finanszírozásához szükséges költségek változása esetén adott lehetőséget az egyoldalú szerződés-módosításra.

V. A módosított Hpt. nyomán a felperesi üzletszabályzat struktúrája is megváltozott: immáron nem egyetlen ok adott lehetőséget a szerződés-módosításra, hanem egy szintén zárt rendszerű, ám több-tagú ok-lista. A változás ismertetését követően, minden levezetés, indokolás, magyarázat nélkül állapította meg a bíróság, hogy az ok-lista nem felel meg a tételes meghatározás elvének, holott sem a „különösen”, sem a „nem kizárólagosan”, sem pedig a „stb.” végzetes jelentőségű kifejezései sem lehettek a szövegezésben. Az ítéletben a bíróság nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdésében rögzített indokolási kötelezettségnek, ezért az jogszabálysértő.

A felmondhatóság elve kapcsán a felperes kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság azt rója fel a felperesnek, hogy – jóllehet a felmondási jog biztosított, sőt az díjmentes is – az nem biztosít reális lehetőséget a fogyasztó számára. Hivatkozott arra, hogy ezen többlet-követelménynek jogszabályi alapja nincsen. A reális felmondhatóság nyilvánvalóan nem értelmezhető á contrario akként, hogy ilyen esetben a fogyasztó teljes fennálló tartozásának visszafizetési kötelezettségétől szabadulna, vagy a pénzügyi intézménynek kötelezettsége lenne valamilyen helyettesítő termék felkínálására. A kölcsön ügyleteknél teljesen ésszerű és az egyetlen elvárható ellentételezése az adósi felmondásnak az, hogy ha az adós visszafizeti a kölcsönének a fennmaradó részét.

A szerződés-módosítási jog garanciáját szintén nem írja elő a Törvény, az általános bírói út, illetve a PSZÁF/MNB hatósági eljárásának kezdeményezése, stb. természetesen adott a fogyasztó részére.

VI. Az elsőfokú bíróság minden az ennek alapjául szolgáló tények, az abból levonható

következtetése ismertetése nélkül rögzíti azt, hogy a felperesi üzletszabályzat – amely ebben az időszakban tovább pontosította a kamat-, díj- és költség-emelésre okot adó körülmények felsorolását – nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének.

Tévesen jelöli meg az elsőfokú bíróság az ügyfélre vonatkozó kockázatot akként, mintha azt ő maga, azaz a pénzügyi intézmény tudná befolyásolni.

Az üzletszabályzat szerint az operációs költségek változása alapján három okból lehetséges az egyoldalú szerződés-módosítás, a KSH inflációs rátája szerint, a felperesi társaság érdekkörén kívül álló okból eredő költség-növekedés, illetve harmadik személy közreműködő költségeinek, jutalékainak emelkedése. Ehhez képest iratellenes az elsőfokú bíróság azon megállapítása, amely szerint ezen okok a felperes által előidézhetőek lennének.

VII. A „különösen, de nem kizárólagosan” kitétel a felperes forrásköltségeinek változása, pénzügyi forrásszerzési lehetőségeinek változása ok meghatározását követően került szövegezésre, azaz - hasonlóan a felperesi üzletszabályzatok korábbi gyakorlatához - az oklista nem vált nyitottá, hanem felperes az egyik/egyetlen ok esetkörét fejtette ki a fogyasztó jobb, teljesebb tájékoztatása érdekében, vagyis ponton belüli, alponti példálódzó felsorolásról beszélhetünk.

A felperes – az elsőfokú ítélet indokolásával szemben – nem önkényesen sorolhatja át az adóst más kockázati kategóriába, hanem – az üzletszabályzatban is hivatkozottak szerint – a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelő eszközminősítési szabályzata, vagy belső adóminősítési szabályzata alapján teheti ezt meg, ha az ügyfél pénzügyi, fizetőképességi helyzete, kockázati besorolása, vagy az ügylet egyéb eleme (pl. fedezeti ingatlan forgalmi értéke) megváltozik – ez utóbbiakra természetesen a felperesi pénzügyi intézménynek nincsen ráhatása.

Az átláthatóság elvének sérelmeként azt jelöli meg az elsőfokú bíróság, hogy „a szerződéses kikötések nem tartalmazzák a felperes kötelezettség vállalását arra az esetre, ha egy esetleges kedvező körülmény változás történik, azt miként érvényesíti a hiteldíjban”. Ezen kérdés kívül esik az átláthatóság elvének vizsgálatán.

VIII. A jogi, szabályozói környezet megváltozása kapcsán a felperes tüzetesen ismerteti azt, hogy mely területet érintő jogszabály-, közteher-, kötelező tartalékolási szabály-változás esetén van lehetősége egyoldalú szerződés-módosításra. Az, hogy egy esetleges jogszabály-változás tényét, az azzal kapcsolatos költség-változás mértékét felperes nem láthatja előre, számára nyilvánvalóan nem felróható.

A lakáscélú kölcsön és hitelszerződés esetében történő kamatmódosítás ok-listája a 275/2010. (XII.15.) Kormányrendeletből származik. A jogalkotó ezen intézkedése a Ptk. alapján azért nem minősülhet tisztességtelennek, mert a 2/2012. PK vélemény leszögezte, hogy a Ptk. 209. § (6) bekezdésének rendelkezése folytán olyan feltétel tisztességtelensége bírósági vizsgálat tárgyát nem képezheti, melyet jogszabály határoz meg, vagy jogszabály előírásainak megfelelően határoznak meg. Ez azt jelenti, hogy ha jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, hogy melyek lehetnek az egyoldalú szerződésmódosítás lehetséges indokai, akkor a jogszabályban nevesített okoknak a tisztességtelensége bíróság által már nem vizsgálható.

IX. Az elsőfokú ítélet megalapozatlanul, mindennemű részletes indokolás nélkül minősíti az ok-lista egyes elemeit „rugalmasnak.”

X. - XI. A felperes a korábbiakban kifejtetteket tartotta fenn.

XII. A felperes fellebbezésében hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztott állást foglalni az egyedi kamatkedvezményt biztosító felperesi kölcsönszerződések kapcsán annak tárgyában, hogy a jelen esetben olyan, egyező akarat-nyilatkozattal, feltételhez kötött módon létrejött szerződéses megállapodásról van szó, amelyben a felek előzetesen rögzítik, hogy az ügyleti kamat milyen tényezőkre figyelemmel lett kedvezményesen megállapítva a kölcsönszerződésben, és ehhez képest a tényezők milyen irányú és mértékű megváltozása hogyan hat ki a szerződés hatálya alatt a fogyasztó egyes fizetési kötelezettségeire.

A változás vagy módosulás alapja tehát nem a felperes egyoldalú szerződésmódosítása, hanem éppen a felek közös szerződéses rendelkezése. A felperes által e körben a fogyasztónak küldött értesítés kizárólag deklaratív jellegű aktus, mely nem változtatja meg a fogyasztó fizetési kötelezettségét, és így a kölcsönszerződést, hanem csupán tájékoztatja a fogyasztót a kölcsönszerződésben előre meghatározott feltétel bekövetkeztéről, és ennek eredményeképpen a fogyasztó fizetési kötelezettségének változásáról.

XIII. „A mindenkor hatályos üzletszabályzat szerinti szerződésmódosítás” kitétele ezen esetben kizárólag a kezelési költség felszámítására volt megalapítva. Ez pedig az Üzletszabályzat szerinti okokból és mértékben módosulhatott, így a kikötés felperes álláspontja szerint tisztességes.

XIV. - XV. - XVI. - XVII. pont kapcsán az előzőekben kifejtett indokokat tartotta fenn a felperes.

XVIII. A részletes ok-listát a felperesi üzletszabályzat tartalmazta. Ugyancsak az üzletszabályzat tartalmazta a referencia kamatláb, kockázati kamatfelár pontos meghatározásait. Az üzletszabályzat annak is pontos meghatározását adta, hogy referencia kamatláb alkalmazása esetén a Társaság a kockázati kamatfelárat az ügyfélre kedvezőtlenül kizárólag mely esetekben módosíthatja. A változás mértéke a referencia kamatláb változásának mértékéhez volt kötve.

XIX. - XXXI. pont alatti egyedi kölcsönszerződésben foglalt szerződési feltételek kapcsán a már korábban kifejtett álláspontját ismétli a felperes a fellebbezésében. Meghivatkozta, hogy a fogyasztó előtt a Hirdetmény tartalma ismert. Kiemeli, hogy a kamatkedvezmény minden esetben feltételtől függ ezen szerződések esetén, ahol a feltételek nem teljesülése esetén ezen kamatkedvezményt veszi el a fogyasztó, és a kamatszint nem emelkedik, csak a kedvezmény nélküli szintre áll vissza.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kérte a becsatolt megállapodás alapján fellebbezési perköltségeinek megtérítésére kötelezni az alperest.

A felperesnek az elsőfokú eljárásban meghozott, a felperes Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasító végzéssel szemben előterjesztett fellebbezésének figyelmen kívül hagyását kérte, figyelemmel arra, hogy a Pp. 155/B. (4) bekezdése szerint ezen végzés ellen nincs helye külön fellebbezésnek.

Kérte, hogy az ítéltábla a felperesnek az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére

irányuló és minden ehhez kapcsolódó indítványát utasítsa el.

Kérte továbbá a felperesnek az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelmét is elutasítani.

Az alperes másodfokú pernyertessége esetére legalább 994.200 Ft + ÁFA összegben jelölte meg perköltségigényét, a csatolt megbízási szerződésben foglaltak alapján.

Az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló indítvány kapcsán utalt az Alkotmánybíróság 3193/2014. (VII.15.) AB határozatában foglaltakra a bírói kezdeményezés körében. Csatolta fellebbezési ellenkérelméhez az Igazságügyi és Közigazgatási Minisztérium jogi véleményét az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező bírói indítványokra.

Fenntartotta az elsőfokú eljárásban előterjesztett ellenkérelmében foglalt előadását is, kiegészítve azt a normavilágosság, a visszamenőleges hatály, a szerzett jogok, a tulajdonhoz való jog és a tisztességes eljárás körében.

Előadta, hogy a felperes által a fellebbezésben hivatkozott, a Fővárosi Törvényszék honlapján közzétett sajtóközlemények szerinti, más tanács által, más felek közötti perben, más kereset és más tényállás alapján hozott végzések jelen perben eljáró másodfokú bíróságot a Pp. 239.§ alapján alkalmazandó Pp. 4.§ (1) bekezdése szerint nem kötik.

A felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelme kapcsán hivatkozott a Kúria Polgári Kollégiuma és Közigazgatási Kollégiuma közös véleményére, mely szerint a „bíróság nem függesztheti fel a per tárgyalását abból az okból, hogy más polgári perben az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezték olyan jogszabály vagy az állami irányítás olyan egyéb jogi eszköze alkotmányellenessége megítélése végett, amelyeket az adott perbeli jogvita elbírálásakor is alkalmazni kell”. A Kúria az 5. pontban kimondta továbbá, hogy az “Abtv. 38. § (1) bekezdés alapján a bírósági eljárás felfüggesztése, illetőleg az ennek nyomán várható alkotmánybírósági döntés nem tekinthető "előzetes kérdésnek" a Pp. 152. § (2) bekezdés alkalmazásában”.

A felperesi fellebbezés indokolásának általános részével kapcsolatban megismételte az ellenkérelemben foglalt álláspontját. A felperes Üzletszabályzatai, Hirdetményei, Terméktájékoztatói csak annyiban vehetőek figyelembe, amennyiben azok a Szerződéses Kikötések részét képezik és a felperes az egyes időállapotokra vonatkozóan megjelölte az adott időszakra vonatkozó releváns Szerződéses Kikötések összességét és az indokolásban kivonatossan ismertette az ezen Szerződéses Kikötések érvényességének megítéléséhez esetlegesen szükséges, az adott időszakban alkalmazandó üzletszabályzat, egyedi szerződések, hirdetmények, terméktájékoztatók vagy bármely más dokumentum által tartalmazott további szerződéses rendelkezéseket. A felperes ezt elmulasztotta, keresete az adott időszakra vonatkozó hirdetmények tartalmára utalást sem tesz, annak ellenére, hogy a kereseti kérelem szerint ezek rendelkezései a szerződések tartalmát képezik.

Felperes állítja, hogy figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság a 2/2012. PK vélemény a) pontját, azonban ezt az állítását semmivel nem támasztja alá. A felperes hivatkozik arra is, hogy a szakmai fogalmak használata önmagában nem tisztességtelen, de még a felperes sem állítja azt, hogy a Fővárosi Törvényszék nem ennek az előírásnak megfelelően járt volna el ítéletének meghozatala során. Az elsőfokú bíróság a felperes által hivatkozott szakmai fogalmak alkalmazását a Szerződéses Kikötések egyes időállapotai szerint esetileg vizsgálta – egyebek mellett – abból a szempontból, hogy azok használata során a felperes konkrétan vagy általánosan fogalmazott-e és a felperes túl általános megfogalmazásai esetében

állapította meg, hogy a Szerződéses Kikötések nem feleltek meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének.

Az alperes hivatkozott az elsőfokú eljárásban benyújtott érdemi ellenkérelmére, mely szerint az ilyen kifejezések alkalmazása csak indokolt esetben nem tisztességtelen és csak akkor, ha annak tartalma kellően konkrét, továbbá a szerződéses kikötésből az átlagos fogyasztó számára érthető módon kiderül annak hatásmechanizmusa.

Az elsőfokú bíróság által megtartott tárgyalásról készült jegyzőkönyv kapcsán előadta, hogy nem szó szerinti jegyzőkönyvezésre került sor, hanem a bíróság „a tárgyalás anyagát szó szerinti jegyzőkönyv hangfelvételen rögzíti”, és „a jegyzőkönyv felvétele során azonban jegyzőkönyvvezetőt alkalmaz”. a tárgyaláson elhangzottak a hangfelvétel alapján, de nem minden esetben szó szerint kerültek leírásra. A jegyzőkönyv tartalmazza a Pp. 115-118. §-ai szerinti tartalmi követelményeket, a Pp. a jegyzőkönyv tekintetében nem írja elő követelményként a szó szerinti jegyzőkönyvezést. Felperes maga sem állította, hogy a tárgyalásvezetés ne lett volna kiegyensúlyozott, így a felperes által felvetetteknek alperes álláspontja szerint nincs relevanciája.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozott és megfelel a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek, az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék helyesen állapította meg ítéletében, hogy a kereset megalapozatlan, és a felperes által a kereset tárgyává tett szerződéses kikötések egyike sem felel meg egy időállapotában sem a Fogykölcstv. 4. § (1) bekezdésében meghatározott elveknek.

A felperes fellebbezésének részletes indokolására a következő észrevételeket tette:

A felperes fellebbezésében kifejti, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének. Az ítélet több, mint 20 oldalas indokolást tartalmaz. A per tárgyából és jellegéből adódóan az indokolás tárgya az lehet, hogy egy adott szerződéses kikötés megfelel-e a Fogykölcstv. 4. § (1) bekezdésében meghatározott elveknek és milyen okból. Az elsőfokú bíróság minden elv tekintetében, esetenként egy-egy konkrét kikötés kapcsán, részletesen kifejtette álláspontját, indokolta, hogy mely szempontok figyelembevételét tekinti irányadónak egy-egy elvnek való megfelelés vizsgálatakor. Erre tekintettel szükségtelen ezen általános indokolásnak minden egyes kikötés szerinti levezetése és megisméltése, az ítéleti rendelkezés indokoltsága kapcsán kétség nem merülhet fel.

A felperes petitumában az I-XXXI. pontig nevesített szerződéses feltételek érvényességének megállapítását kérte, és az ítélet is ezen kérelem alapján elemzi az egyes kikötéseket. Ezzel ellentétben a felperesi fellebbezés az I-XXXI. pontok alatti indokolásában összemosza az adott pont alá tartozó üzletszabályzati rendelkezéseket az azok hatálya alatt alkalmazott egyedi szerződések rendelkezéseivel. A felperesi nyilatkozatnak megfelelően a törvényszék ítélete is az egyes kikötések egyedi vizsgálata alapján teszi meg megállapításait, ahogy azt a felperes kereseti kérelme is tartalmazta.

Ennek ellenére felperes a fellebbezésében az adott üzletszabályzat és az egyedi szerződés együttes értelmezésére hivatkozik, és egyes esetekben pedig a tisztességesség megállapíthatóságának alátámasztására az üzletszabályzat és az egyedi szerződéses rendelkezés együttes értelmezésére hivatkozik. Amennyiben a felperes ezen értelmezést

tartja megfelelőnek, keresetét is ennek megfelelően kellett volna előterjesztenie, és az adott időállapot szerinti üzletszabályzat és az annak hatálya alatt alkalmazott egyedi szerződés kikötéseinek együttes érvényességének megállapítását kellett volna kérnie.

Ezt követően az alperes fellebbezési ellenkérelmében reagált a felperesnek az ítélet egyes pontjaira tett megjegyzéseire:

I. Az elsőfokú bíróság helytállóan és az alperesi érveléssel egyezően állapította meg, hogy a kikötés nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének. Felperesi állítással ellentétben a 2/2012. PK vélemény tartalmaz a kikötés tartalmi világosságára vonatkozó elvárást, amikor megfogalmazza, hogy „Elvárás az is, hogy a kikötés az átlagfogyasztó számára közérthető stílusban (...) kerüljön megszövegezésre”. A PK vélemény 6. a) pontja a világos és érthető megfogalmazás körében kiindulópontnak tekinti, hogy a fogyasztó a gazdasági vagy szakmai tevékenysége körén kívül eső célból szerződést kötő fél. A fellebbezés ezen a ponton tévesen hivatkozik arra, hogy ezen kikötés esetében a felperes forrásköltségeinek változása ad alapot az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségére. Az ítélet ugyanis ezen elv tekintetében kifejezetten az ok-lista másik elemei, a bankközi hitelkamatok, a lakossági kölcsönök hitelek, kockázati tényezőinek alakulása, mint pénzügyi követelmények és a pénzügyi környezet megváltozása tekintetében találta az egyértelmű és érthető megfogalmazás elvének sérelmét megállapíthatónak.

Ahogy arra felperes maga is utalt, a 2/2012. PK vélemény valóban nagy hangsúlyt fektetett az áttekinthetőség követelményére. Hangsúlyozta azt a korábban már részletesen előadott – és az ítéleti indokolás szerint is elfogadott – alperesi érvelést, miszerint a felperes által alkalmazott többszintű és több dokumentumban megjelenített szabályozás önmagában sérti az egyértelmű és érthető megfogalmazás követelményét.

Téves az a felperesi állítás, miszerint „az üzletszabályzat a kamat-, díj- és költség-emelésre módot adóan mindössze egyetlen körülményt nevesít: „az ügylet finanszírozásához szükséges” felperesi költségek változását”. Az Üzletszabályzat kereseti kérelem tárgyává tett rendelkezése ilyen feltételt szövegszerűen nem tartalmaz, azt az egyedi szerződés tartalmazza, amelyre vonatkozó ítéleti megállapítások a XII. pont alatt található.

Helytálló azonban a Fővárosi Törvényszék megállapítása, amely szerint a „különösen” kitétel használata okán az ok-lista nem felelhet meg a tételes meghatározás elvének.

Az objektivitás elve kapcsán az alperesi álláspont szerint helytállóan állapította meg az ítélet, hogy a társaság forrás és egyéb költségeinek változására a felperesnek ráhatása lehet.

Az ítélet kifejezetten az átláthatóság elve kapcsán fejt ki legrészletesebben álláspontját, több alkalommal utalva a 2/2012. PK véleményre, így az alperes megalapozatlannak tartotta azt a felperesi állítást, miszerint azok nem merítik ki az eljáró bíróságnak az ítélet indokolásával kapcsolatos kötelezettségét.

Az, hogy az üzletszabályzatnak a kereseti kérelem tárgyává nem tett és a kereseti kérelemben meg nem jelölt, illetve nem hivatkozott rendelkezése tartalmaz általános felmondási jogot, az alperesi álláspont szerint irreleváns.

Felperes sok esetben hivatkozik a 2/2012. PK vélemény megállapításaira, mint az egyes elvek értelmezésének referenciapontjára. A szimmetria elve kapcsán ugyanakkor nem említi, hogy a PK vélemény kifejezetten rögzíti: „A fogyasztó terhére történő egyoldalú szerződésmódosítás csak akkor tisztességes, ha nem csak a fogyasztó hátrányára történő körülményváltozás hatásának áthárítását teszi lehetővé, hanem egyidejűleg kötelezettségként kezeli a fogyasztó javára történő körülmények megváltozása esetén annak

a fogyasztó javára történő érvényesítését.” Fentiek alapján helytálló az elsőfokú bíróság megállapítása, amelyet nem jogszabálysértő módon eljárva, hanem mérlegelése körében és részletesen indokolva hozott meg.

II. Az elsőfokú ítélet indokolása e vonatkozásban azért nem tartalmaz megállapítást, mert rögzíti, hogy ezen időállapotban csak az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülmények listája bővült, így a korábbi, I. pont alatt tárgyalt időállapot szerinti szövegezéssel azonos szövegrészre vonatkozó indokolás nyilvánvalóan ebben az esetben is helytálló.

Téves az a felperesi hivatkozás, miszerint ebben az időszakban (is) az egyedi kölcsönszerződés vonatkozó rendelkezése szűkítené az üzletszabályzat ok-listáját.

III. - IV. Az elsőfokú ítélet indokolása az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve, tételes meghatározás elve, az objektivitás elve, felmondhatóság elve és szimmetria elve vonatkozásban azért nem tartalmaz megállapítást, mert rögzíti, hogy ezen időállapotban csak az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó körülmények listája került kiegészítésre egy további elemmel, így a korábbi, I. és II. pontok alatt tárgyalt időállapot szerinti szövegezéssel azonos szövegrészre vonatkozó indokolás nyilvánvalóan ebben az esetben is helytálló.

Téves az a felperesi hivatkozás, miszerint ebben az időszakban (is) az egyedi kölcsönszerződés vonatkozó rendelkezésre szűkítené az üzletszabályzat ok-listáját.

VII. A felperes a per során nem igazolta bizonyítékokkal, hogy az ügyfelek kockázati megítélésének átsorolása milyen eljárás mód és szempontrendszer szerint zajlik, igazolandó, hogy az objektivitás elve nem sérül. Nem róható az ítélet terhére, ha a felperes ezen bizonyításnak az elsőfokú eljárásban nem tett eleget.

XII. Az alperes álláspontja szerint irreleváns, hogy az egyedi kamatkedvezményt biztosító felperesi kölcsönszerződések esetében milyen okból kerül a szerződésbe az egyik félnek egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő rendelkezés, az a FogykölcTv. hatálya alá tartozik, így az abban foglalt elveknek kell megfelelnie. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy sem a keresetlevél, sem a fellebbezés nem jelöli meg egyértelműen, hogy mely kereseti kérelmek tekintetében lenne releváns ezen felperesi hivatkozás. A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény még nem lépett hatályba, rendelkezései nem alkalmazandók.

XVIII. A fellebbezés a tételes meghatározás elve kapcsán (ezen pont és még a XIX., XXI., XXII., XXIV., XXV., XXVI., XXVII. és XXVIII. pontok esetében) megjegyzi, hogy „a részletes ok-listát a felperesi üzletszabályzat tartalmazta”. Az üzletszabályzat ok-listájának tisztességességi vizsgálata nem ehhez a ponthoz kapcsolódik, így alperes álláspontja szerint erről a jelen pont keretében nem lett volna lehetősége az elsőfokú bíróságnak rendelkeznie. Felperes maga terjesztette elő önálló kereseti kérelemként ezen kikötés érvényességének megállapítását, így a bíróság azt – a kereseti kérelemnek megfelelően – önállóan is bírálta el. Amennyiben felperes a kikötésnek az üzletszabályzattal együtt való értelmezése esetén látja csak a kikötés tisztességességét megállapíthatónak, úgy

kereseti kérelmét ennek megfelelően kellett volna előterjesztenie. Az ítélet a vonatkozó üzletszabályzat(ok) tisztességtelenségét korábban részletes indokolás mellett megállapította.

A felperes fellebbezése megalapozatlan.

A Fővárosi Ítéltábla elsődlegesen a felperesnek az Alkotmánybírósághoz fordulás iránti fellebbezési kérelmében foglalt állást.

Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a Pp. 155/B. § (2) bekezdés alapján előterjesztett felperesi kérelmet elutasító végzését nem indokolta.

A Pp. 155/B. § (3) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, egyidejűleg a per tárgyalását felfüggeszti.

A (4) bekezdés értelmében az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményező és az eljárást felfüggesztő végzés, valamint az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása ellen nincs helye külön fellebbezésnek.

A Polgári perrendtartás szabályai minden esetben nevesítik, amennyiben a bíróságnak indokolási kötelezettsége van olyan végzés vonatkozásában, amellyel szemben fellebbezésnek helye nincs. (Lásd Pp. 5. § (2) bekezdés) A Pp. 155/B. §-a esetében ilyen indokolási kötelezettséget a törvény nem ír elő.

A bírói normakontroll az Alaptörvény 24. cikkének (2) bekezdése b.) pontjában foglalt rendelkezésen alapul, amely kizárólag az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata kezdeményezésére irányulhat. A jelen ügyben a bíróságnak a 2014. évi XXXVIII. törvény 1. §-ának (1) bekezdését, 4. §-ának (1)-(2) bekezdését, valamint a 6. alcímét kellett alkalmaznia. Az ítéltábla az elsőfokú bírósággal összhangban utalni kíván az Alkotmánybíróság 3193/2014. (VII.15.) AB. határozatára, melynek értelmében az AB. tv. nem teszi lehetővé a bíró számára, hogy utólagos absztrakt normakontrollt kezdeményezzen, a bírói kezdeményezés nem actio popularis, hanem az egyedi - konkrét - normakontroll eljárás egyik fajtája, amellyel a bíró akkor élhet, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény ellenességét észleli (AB. tv. 25. § (1) bekezdés). Az eljáró bíró tehát csak azon jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés Alaptörvény ellenességének megállapítására tehet indítványt, melyet a konkrét ügy elbírálása során kifejezetten alkalmazni kell. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt, vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte folyamatban lévő ügygel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye. A bírói kezdeményezéseket ugyanis az különbözteti meg az utólagos absztrakt normakontroll eljárástól, hogy ebben az esetben a támadott jogszabályt egy konkrét ügyben alkalmazni kell.

A bírói normakontroll kezdeményezése a bíróság diszkrecionális joga, az ítéltábla álláspontja szerint a 2014. évi XXXVIII. törvény alkalmazandó jogszabályhelyei esetén nem volt indokolt az Alkotmánybíróság előtti eljárás kezdeményezése.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla a felperesnek a fellebbezésben foglalt ez irányú kérelmének nem adott helyt.

Ugyancsak nem látott módot a Fővárosi Ítéltábla jelen fellebbezési eljárásnak az

Alkotmánybíróság által meghozandó döntésig történő felfüggesztésére, figyelemmel arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az Alkotmánybíróság előtti eljárás jelen peres eljárásnak nem előkérdése.

A felperesnek az elsőfokú tárgyalási jegyzőkönyv vonatkozásában előterjesztett fellebbezési nyilatkozata körében az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tárgyalás vezetése nem volt jogszabálysértő. Az elsőfokú bíróság a tárgyalási jegyzőkönyv elkészítése során betartotta a Polgári perrendtartás 115-118. §-ában foglalt rendelkezéseket. A fenti rendelkezések nem írnak elő szó szerinti jegyzőkönyvvezési kötelezettséget. A jegyzőkönyv az eljárás menetét, továbbá a peres felek kérelmeit és nyilatkozatait megfelelően tartalmazta, a felperes fellebbezésében maga sem tette vitássá a jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozatok tartalmának helyességét.

A fellebbezésre figyelemmel vizsgálta az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indokolási kötelezettségének eleget tett-e.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elutasítása körében minden kereseti kérelem vonatkozásában számot adott arról, hogy az elutasítást mire alapította. Indokolásában egyrészt általános indokát adta annak, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdésében meghatározott hét elv, így az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, az objektivitás, a ténylegesség és arányosság, az átláthatóság, a felmondhatóság, és a szimmetria elve vizsgálata körében csak akkor tekinthető tisztességesnek a szerződéses kikötés, ha az mind a hét elvnek együttesen megfelel. Egyetlen elv sérelme esetén tisztességtelen, így érvénytelen a kikötés, így a további elvek vizsgálata szükségtelen lett volna. Az elsőfokú bíróság indokolása ennél részletesebb, több elv vonatkozásában is kitér arra, hogy az adott szerződési kikötés mire tekintettel nem felel ezen elveknek.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolása körében általános megállapításokat tett, majd az első kereseti pontok vizsgálata során részletesen is kifejtette, hogy az egyes elveknek történő megfelelést milyen szempontrendszer alapján vizsgálta. Ezt követően is minden kereset vonatkozásában számot adott arról, hogy az adott szerződési kikötés mely oknál fogva nem felel meg egy-egy adott elvnek. Valóban nem fejtette ki minden egyes pontnál ismételten ezen általános megállapításokat, azonban az egyes szerződéses kikötések vizsgálata során visszautalt a korábbi pontoknál adott indokolására.

A felperes a fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság kiterjesztően értelmezte a törvény szövegét, utalva a 2/2014 Polgári Jogegységi Döntésre, valamint a 2/2012 (XII. 10.) PK véleményre, illetve az elsőfokú bíróság által az indokolásban felhozott fővárosi ítéltáblai döntésekre.

Az ítéltábla ebben a körben megállapította, hogy helyesen alkalmazta és hivatkozta meg az elsőfokú bíróság a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. §-ának szövegén kívül a 2/2014 számú Polgári Jogegységi Határozat, illetve a 2/2012 (XII. 10.) PK vélemény ide vonatkozó rendelkezéseit, és ahol az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla eseti döntéseire utalt, azon esetekben a Fővárosi Ítéltábla döntéseiben megfogalmazott értelmezések összhangban állnak a jogegységi döntés, illetve a PK vélemény értelmezésével.

Általánosságban leszögezi továbbá a Fővárosi Ítéltábla a felperesi fellebbezésben meghivatkozottakra tekintettel azt, hogy a felmondhatóság elvének vizsgálata során

helyesen alkalmazta a jogelveket az elsőfokú bíróság akkor, amikor nem vette figyelembe a felperesi Üzletszabályzatokban általános rendelkezésként szereplő felmondási jogot.

A felperes által meghivatkozott, az Üzletszabályzatokban a fogyasztót a szerződés felmondására feljogosító rendelkezés ugyanis a felmondási jog gyakorlását a következő törlesztő részlet esedékességéhez kötötte, így ezen általános felmondási jog nem felel meg a felmondhatóság jogelvének, mivel nem alkalmas arra, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás hatályosulását a fogyasztó ezáltal megakadályozza. Így a felmondási jog biztosítottságát helyesen vizsgálta az egyes szerződéses rendelkezéseknél külön-külön az elsőfokú bíróság.

A felperes a keresetében valóban kizárólag az egyes Üzletszabályzatokba, valamint az egyes egyedi szerződések különös részébe foglalt azon rendelkezéseket tette a petitum tárgyává, amelyben megítélése szerint meghatározta azon feltételeket, amely alapján a felperes egyoldalúan jogosulttá vált a szerződés módosítására a kamat, a költség és a díj emelése vonatkozásában.

Ugyanakkor, ahol a felperes az egyedi szerződésekben meghatározott, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési kikötés érvényességének megállapítását kérte, és ezen rendelkezésben az Üzletszabályzatra utalt vissza, ott a Fővárosi Ítéltábla az Üzletszabályzatot és az Egyedi szerződési feltételt együttesen vizsgálta, nem vette figyelembe azonban a Hirdetménybe és a Tájékoztatóba foglalt esetleges feltételeket.

Az egyedi szerződési feltételek közül ugyanis számos kikötés visszautal a Hirdetményekre. A Hirdetményekben foglalt esetleges egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételekre ugyanakkor a petitum nem terjedt ki. Így ahogy az elsőfokú bíróság sem tette a Hirdetményekben foglalt feltételeket a vizsgálat tárgyává, azokat az ítéltábla sem vizsgálhatta. Az esetlegesen a Hirdetményben foglalt szerződéses kikötések tisztességének, így érvényességének megállapítása iránt a felperes keresetet nem terjesztett elő, így ezen kikötéseket a 2014. évi XXXVIII. törvény 4 § (2) bekezdése alapján semmisnek kell tekinteni, azokra jogkövetkezmény nem alapítható. Nem elégséges a Hirdetményben, Tájékoztatóban foglaltakra bizonyítékokként hivatkozni. Amennyiben az Üzletszabályzat az Egyedi szerződés és a Hirdetmény együtt határoz meg egy-egy módosításra alapot adó feltételt, úgy ezen feltételek együttes vizsgálatához szükséges lett volna a kereseti kérelem hirdetményi rendelkezésekre történő kiterjesztése is. Ennek hiányában a bíróság túlterjeszkedne a kereseti kérelmen, ami sértené a Pp. 215. §-t.

A felperes keresetében számos Üzletszabályzatba foglalt, illetve egyedileg meg nem tárgyalt szerződéses kikötés érvényességének megállapítását kérte. Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása körében elsődlegesen azt vizsgálta, hogy ezen a felperes által I-XXXI. pontban megjelölt és pontonként részletezett szerződéses kikötések mindegyike a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e avagy sem.

A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése kimondja, hogy az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó fogyasztói kölcsönszerződés vonatkozásában vélelmezni kell, hogy tisztességtelen az annak részét képező egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötés - az egyedileg megtárgyalt feltétel kivételével - tekintettel arra, hogy az nem felel meg az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, az objektivitás, a

ténylegesség és arányosság, az átláthatóság, a felmondhatóság, valamint a szimmetria elvének.

Az ítéltábla megítélése szerint azon szerződéses kikötések, amelyek önmagukban nem alkalmasak arra, hogy a rendelkezés alapján a pénzügyi intézmény egyoldalúan kamatot, költséget, vagy díjat emeljen, illetve az emelésre, az egyoldalú szerződésmódosításra csak deklaratív módon jogosítják fel a pénzügyi intézményt, avagy nem kamatemelésre, költségemelésre, illetve díjemelésre vonatkoznak, nem tartoznak a törvény hatálya alá. Mivel a 2014. évi XXXVIII. tv. 4. § (1) bekezdésében foglalt vélelem az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelést lehetővé tevő szerződéses kikötések esetén érvényesül, ez a rendelkezés kizárja azon kikötések érvényessé nyilvánítását, amelyek nem tartoznak e tárgyba. Ezen szerződéses kikötések vonatkozásában a kereseti kérelmet el kellett utasítani. Jelen perben csak a törvény 4. § (1) bekezdésben foglalt szerződéses kikötések vizsgálhatók, egyéb szerződéses kikötések vonatkozásában a keresetőségi jog - kizárólag jelen peres eljárás keretében - hiányzik, figyelemmel arra, hogy a törvény határozottan megjelöli azon ügykört, amely vonatkozásában a kereseti kérelem előterjeszhető.

A 2014. évi XXXVIII. törvény 11. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság az eljárásban kizárólag azt vizsgálja, hogy a pénzügyi intézmény által tisztességesnek tartott szerződéses kikötés a 4. § (1) bekezdés szerint tisztességes-e? Tehát amennyiben a kikötés nem tartozik a 4. § (1) bekezdése alá, úgy a kereset elutasítása nem is eredményezi a kikötés érvénytelenségét.

Az ítéltábla az egyes kikötések vizsgálatakor az ilyen tartalmú rendelkezéseket érdemben tehát nem vizsgálta, csupán annak megállapítására szorítkozott, hogy az adott rendelkezés nem tartozik a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdésének hatálya alá.

Az egyes keresetek felülvizsgálata során egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság általános indokaival, amelyek alapján az elsőfokú bíróság a szerződési feltételek megfelelőségét vizsgálta az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, illetve az átláthatóság körében. Ahol az elsőfokú bíróság ezen három elv valamelyikének érvényesülését nem látta biztosítottnak, ott az ítéltábla a további elveknek történő megfelelést (így szimmetria elve, felmondhatóság elve) nem vizsgálta.

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet felülvizsgálata során a 2/2014. PJE határozatban foglalt alábbi indokolást vette alapul:

„a fogyasztót a szerződéskötés során olyan helyzetbe kell hozni, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, így az ún. ok-listában megjelölt és a szerződéskötést követően bekövetkező körülményváltozásból eredő többlet-kötelezettsége keletkezésének indokait, kötelezettségei változásának mechanizmusát és annak lehetséges mértékét. ... a szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötésnek meg kell határoznia a fogyasztó szerződéses terheinek lehetséges alakulását. A szerződéses rendelkezésekből egyértelműen ki kell tűnnie, hogy az ok-listában felsorolt körülmények milyen okból, mértékben és módon hatnak ki a kamat, költség, díj mértékére; azok adott mértékű változása milyen mértékű emelést tesz - a ténylegesség, az arányosság elvének betartása esetén - lehetővé (az emelés ugyanis csak lehetőség), illetve milyen mértékű csökkenést tesz kötelezővé a fogyasztóval szerződő fél számára. Matematikai képlet alkalmazása - már ha ilyen egyáltalán megalkotható - megfelelő magyarázat nélkül épp úgy nem felel meg az átláthatóság követelményének, mint az egyoldalú szerződésmódosításra okot adó

körülmények pusztá felsorolása. Az átláthatóság követelménye azt is jelenti, hogy az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses rendelkezések jogszerű alkalmazását a fogyasztó ellenőrizni tudja és fel tud lépni a pénzügyi intézménnyel szemben, ha meglátása szerint a reá nézve hátrányos szerződésmódosításra a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria elvének be nem tartásával került sor. Az egyoldalú szerződésmódosítás joga nem vezethet oda, hogy a fogyasztóval szerződő pénzügyi intézmény tetszőleges módon, egyoldalúan növelje a fogyasztót terhelő kötelezettségeket, ezáltal növelve saját bevételeit.

Az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötés tehát akkor felel meg a világos, az érthető megfogalmazás és az átláthatóság - az Európai Unió Bírósága ítélete által is értelmezett - elveinek, ha a szerződéskötéskor felmérhetővé, az egyoldalú szerződésmódosítás bekövetkeztekor pedig - a már bekövetkezett körülményváltozás(ok) konkrét mértékének ismeretében - ellenőrizhetővé teszi a fogyasztó számára a rá nézve hátrányos szerződésmódosítás indokoltságát, arányát, mértékét.”

A felperes keresetét I-től XXXI. számon Üzletszabályzatonként, illetve egyedi szerződési pontonként terjesztette elő, az elsőfokú ítélet indokolásában ugyanezen római számozás alapján foglalt állást az egyes keresetek tekintetében.

Az ítéltábla a felülvizsgálata során követte ezen sorrendet.

I. A 2006. június 30. napjától 2006. november 2. napjáig hatályban volt üzletszabályzat IX. pontja (a szerződés módosítása, megszűnése) deklaratíván jogosítja föl a felperest a kamat, díj, vagy bármely más szerződési feltétel egyoldalú módosítására. A 2012. (XII. 10.) PK vélemény) I. pontja leszögezi, hogy a pénzügyi intézmény a fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkozó általános szerződési feltételei között, illetve az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételekben (a továbbiakban általános szerződési feltételek) a kamat, díj, költség, ügyfélre kedvezőtlen egyoldalú módosításának jogát törvényi felhatalmazás alapján, annak megfelelően kikötheti.

E szerződési kikötés önmagában nem minősülhet tisztességtelennek. Az egyoldalú szerződés módosításra okot adó egy vagy több feltétel ugyanakkor meg kell, hogy feleljen a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, illetve a PK véleményben, a jogegységi döntésben megfogalmazott és a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdésében deklarált 7 elvnek.

Ezen IX. pont azonban kizárólag az egyoldalú módosítási jogot biztosítja, ugyanakkor meghatározza, hogy az egyoldalú módosításra feljogosító feltételeket, illetve a körülményeket az Üzletszabályzat, valamint az egyes szerződések tartalmazzák. Így ezen kikötés, mivel ténylegesen feltételt nem tartalmaz, csupán deklaratív jellegű, ezért nem tartozik a törvény 4. § (1) bekezdése alá, így annak érvényessége, avagy érvénytelensége jelen perben nem vizsgálható.

Az üzletszabályzat III.5.14. pontja vonatkozásában az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve, a tételes meghatározás elve, és az átláthatóság elve kapcsán is egyetért, osztja az elsőfokú bíróság álláspontját.

Az ítéltábla megítélése szerint a fellebbezéssel ellentétben nem állapítható meg a szerződési feltételek szövegezéséből az, hogy a felperes forrásköltségeinek változása adna

csak alapot az egyoldalú szerződésmódosításra. Az oklista, amennyiben csak felsorolást tartalmaz anélkül, hogy meghatározná, mely konkrét elemei milyen irányú, mértékű változása hogyan hat a fogyasztó terheire, nem átlátható, illetve egyértelműnek sem tekinthető.

II. A 2006. november 3. napjától 2007. július 8. napjáig, valamint a 2007. július 9. napjától 2007. július 15. napjáig hatályban volt üzletszabályzat IX. pontja nem tartozik a törvény hatálya alá a fentebb kifejtettekre tekintettel, így érvényessége a per keretei között nem vizsgálható.

A III.3.12. pont kapcsán az ítéltábla egyetért a törvényszék indokolásával, míg a 17. pont kapcsán kiegészíti az elsőfokú bíróság indokolását annyiban, hogy az ezen rendelkezésben foglalt szerződési feltételek nem felelnek meg az átláthatóság elvének, figyelemmel arra, hogy a fogyasztó számára a rendelkezésből nem derül ki, hogy milyen változások, milyen mértékben eredményezik a fogyasztó terheinek növekedését.

Mellőzi az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokolásának azon kitételét, mely szerint „a hatósági előírások változása olyan szerződéses kikötés lenne, mely az átláthatóság elvébe ütközne, mivel szinte elképzelhetetlen olyan hatósági előírás, amely a felek kölcsönszerződésének tartalmát oly módon befolyásolja, mely a felperes egyoldalú szerződésmódosítási jogát alapos okkal lehetővé teszi”. Ugyanis a szerződéses kikötés vizsgálata során nem kizárólag a hatósági előírások változását kellett vizsgálni, és ennek körében feltételezésekbe bocsátkozni, hanem a szerződéses kikötést összességében értékelve kellett állást foglalni az érvényesség, illetve érvénytelenség tekintetében.

Nem osztotta az ítéltábla a felperes fellebbezésében foglaltakat, mely szerint az egyedi szerződések elsődlegessége kihatással lenne az Üzletszabályzat rendelkezésének vizsgálatára. Az Üzletszabályzatok kereset tárgyává tett rendelkezéseit a bíróságnak önállóan kellett vizsgálnia, és a rendelkezéseknek önállóan kellett megfelelnie a törvény 4. § (1) bekezdésében foglalt összes elvnek ahhoz, hogy érvényessége megállapítható legyen.

III.- IV. A 2007. július 16. napjától 2007. szeptember 11. napjáig, 2007. szeptember 12. napjától 2008. február 20. napjáig (III. pont), valamint a 2008. február 21. napjától 2009. július 31. napjáig (IV. pont) hatályban volt üzletszabályzatok XI. pontja nem tartozik a törvény hatálya alá, így nem vizsgálható.

Egyebekben mindkét pont vonatkozásában egyetért az ítéltábla a törvényszéknek a szerződési kikötések átláthatóság, valamint tételes meghatározás elvébe ütközése tekintetében adott indokolásával.

V. A 2009. augusztus 1. napjától 2009. november 30. napjáig hatályban volt üzletszabályzat XI. pontja a már korábban adott indokolás alapján nem tartozik a törvény hatálya alá, míg ugyancsak nem vizsgálható a III.3.19. pont utolsó 5. bekezdésének érvényessége, mivel az ugyancsak deklaratív megállapítást tartalmaz és nem jogosítja fel egyoldalú szerződésmódosításra a felperest.

A felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az elsőfokú bíróság indokolását ezen pont

vonatkozásában annyiban egészíti ki az ítéltábla, hogy valóban nem szerepel ezen általános szerződési feltételek között az oklista felsorolásánál a „különösen”, „nem kizárólagosan”, stb. kitétel, azonban az oklista ettől függetlenül nem tekinthető zártnak, így az nem felel meg az átláthatóság elvének, elsősorban arra tekintettel, hogy a felperes által adott oklista alapján a fogyasztó nem láthatta előre, hogy az adott feltételek milyen irányú és mértékű változása mennyiben befolyásolja, emeli a fogyasztó költségeit, fizetési kötelezettségét. Egyebekben az elsőfokú indokolással a tételes meghatározás és átláthatóság körében az ítéltábla egyetért.

VI.-VIII. A 2009. december 1. napjától 2010. február 28. napjáig, 2010. március 1. napjától 2010. október 27. napjáig (VI. pont), a 2010. október 28. napjától 2010. november 26. napjáig (VII. pont), valamint a 2010. november 27. napjától 2011. május 19. napjáig, 2011. május 20. napjától 2012. február 26. napjáig, 2012. február 27. napjától 2012. március 22. napjáig (VIII. pont) hatályban volt üzletszabályzatok XI. pontja, valamint a III.3.19. pontok utolsó, a 24. pontot megelőző bekezdése deklaratív jellegű, nem tartozik a törvény hatálya alá, így érvényessége nem vizsgálható (a III.3.19. pont utolsó bekezdése az alábbi: „az ügyfél számára kedvező egyoldalú módosítást a módosítás hatályba lépését megelőzően a társaság a hirdetményben teszi közzé, eltérő rendelkezés hiányában a módosítás a kifüggesztést követő napon lép hatályba”).

Az egyéb szerződési feltételek tekintetében az elsőfokú bíróság indokolásával az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve, a ténylegesség és arányosság elve, a tételes meghatározás elve, valamint az átláthatóság elve körében az ítéltábla egyetért, osztja az elsőfokú bíróság jogi álláspontját.

Az ítéltábla az objektivitás vizsgálatára a fentebb részletezett okokból nem tért ki, de a felperes fellebbezésében foglaltakra megjegyzi, hogy a pénzügyi intézmény belső szabályzataiba foglalt feltételek semmiképpen nem tekinthetőek olyan feltételeknek, melyre a felperesnek ne lehetne ráhatása. Ezen szabályzatok ugyanakkor a fogyasztó számára nem megismerhetőek, így az azokra történő utalás az átláthatóság elvébe is ütközik.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság akkor sem, amikor az átláthatóság elvének sérelmét látta abban, hogy a felperes a szerződés meghatározó rendelkezéseit több okiratban, így az Üzletszabályzatban, az Egyedi szerződésben, a Hirdetményben, a Tájékoztatóban helyezte el, így a fogyasztó a szerződéses jogviszonyának minden részletét csak nehézségek árán, a külön okiratban elhelyezett egyes – esetleg egymásnak is ellentmondó – rendelkezések összevetésével és értelmezésével ismerhette meg.

IX. A 2012. március 23. napjától 2013. január 31. napjáig, 2013. február 1. napjától 2013. június 30. napjáig, 2013. július 1. napjától 2013. október 20. napjáig, 2013. október 21. napjától 2013. december 15. napjáig, valamint a 2013. december 16. napjától 2013. december 31. napjáig hatályban volt üzletszabályzat X. pontja, valamint a III.3.19. pont utolsó, az ügyfél számára kedvező egyoldalú módosításról rendelkező pontja nem tartozik a törvény hatálya alá, így érvényessége nem vizsgálható.

Az egyéb rendelkezések tekintetében az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság véleményét, és indokolását helyesnek találta az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás és az átláthatóság elve körében.

X. A 2014. január 1. napjától 2014. március 14. napjáig hatályban volt üzletszabályzat

X. pontja, valamint III.3.19. utolsó bekezdése (ügyfél számára kedvező egyoldalú módosítás) nem tartozik a törvény hatálya alá, deklaratív, így nem vizsgálható.

Az egyéb rendelkezések indokolása körében osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság véleményét az egyértelmű és érthető megfogalmazás, a tételes meghatározás, és az átláthatóság elve vonatkozásában, annak indokaival egyetért.

XI. A 2014. március 15. napjától 2014. március 18. napjáig hatályban volt, valamint a 2014. március 19. napjától hatályos üzletszabályzat XI., valamint III.3.19. utolsó bekezdésben foglalt rendelkezése nem tartozik a törvény hatálya alá, így nem vizsgálható, mivel deklaratív megállapítást tartalmaz, illetve nem az egyoldalú emelésre vonatkozik.

Egyebekben az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság véleményét az egyértelmű és érthető megfogalmazás, az átláthatóság, valamint a tételes meghatározás elve vonatkozásában, annak indokaival egyetért.

XII. A 2006. június 30. napjától 2010. március 1. napjáig alkalmazott, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2.1. pontja, II.2.2. első mondata nem tartozik a törvény hatálya alá, mivel nem tartalmaz rendelkezést az egyoldalú kamat, költség, illetve díjemeléssel kapcsolatban.

A II.2.2. rendelkezés második mondata („az ezt követő kamatperiódusokra hitelező jogosult ... az adott kamatperiódusra”) pontja, a törvény hatálya alá tartozik és vizsgálendő. Ezen kitétel szerint a hitelező a mindenkor hatályos Hirdetményben meghatározottak alapján jogosult az eltérő kamatláb megállapítására. A Hirdetményben foglalt feltételeket azonban semmisnek kell tekinteni, mivel arra a felperes kereseti kérelmet nem terjesztett elő. Így helyes az elsőfokú bíróság álláspontja, mely szerint a feltétel oklistát nem tartalmaz, így sérti a tételes meghatározás elvét, e pont vonatkozásában az ítéltábla a törvényszék indokolásával egyetért.

A XII. pont utolsó két bekezdése nem tartalmaz rendelkezést az egyoldalú emelés vonatkozásában, nem tartozik a törvény hatálya alá.

XIII. Az egyedi kölcsönszerződésekben 2006. június 30. napjától 2009. július 31. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel kereset tárgyává tett pontjai nem tartoznak a törvény hatálya alá, deklaratív megállapításokat tartalmaznak, így érvényességüket az ítéltábla nem vizsgálta, a kikötések a 2014. évi XXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdése alapján érvénytelennek nem tekinthetők.

XIV.- XV.- XVI.-XVII. A 2006. június 30. napjától 2008. január 30. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.8.2. pontja, a 2006. június 30. napjától 2010. június 16. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.12.12. pontja, a 2008. január 31. napjától 2009. július 31. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.9.2. pontja, valamint a 2009. augusztus 1. napjától 2012. április 1. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.9.2. pontja vizsgálata körében az ítéltábla egyetért a törvényszék indokolásában foglaltakkal az egyértelmű és érthető megfogalmazás elve, a tételes meghatározás elve, valamint az átláthatóság elve vonatkozásában. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása helytálló.

XVIII. A 2012. március 23-tól 2012. április 1. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontjának a kereset részévé tett rendelkezései közül az

első három bekezdés deklaratív megállapításokat tartalmaz, az eljárási rendet állapítja meg, nem tartalmaz azonban rendelkezést az egyoldalú emelés vonatkozásában. A negyedik bekezdésében, amikor a kockázati kamatfelár egyoldalú módosításának feltételeiről szól, visszautal a már korábban vizsgált Üzletszabályzat szabályaira, tehát ugyancsak deklaratív tartalmú, hasonlóan az ötödik bekezdéshez. Így a XVIII. pont rendelkezéseit az ítéltábla nem vizsgálta, azok nem tartoznak a törvény hatálya alá, így érvénytelenségük jelen perben nem állapítható meg.

XIX. A kamatkedvezményre jogosító feltétel esetén alkalmazott egyedi kölcsönszerződésekben 2007. július 19. napjától 2010. március 31. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontjának első bekezdése deklaratív tartalmú, nem tartozik a törvény hatálya alá, nem vizsgálható.

A második bekezdés, amely a hitelezőt a mindenkor hatályos Hirdetményben foglaltak alapján jogosítja föl az eltérő kamatláb megállapítására, a törvény hatálya alá tartozik, vizsgálendő, érvényessége azonban az oklista hiányára tekintettel a tételes meghatározás elvébe ütközés miatt nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság ebben a körben helyesen foglalt állást.

A harmadik bekezdés ugyancsak nem vizsgálható, mivel ugyan egyoldalú módosításról tartalmaz rendelkezést, azonban az nem tekinthető a fogyasztó terhére irányuló egyoldalú kamatemelésnek. A felek az általuk megkötött szerződésben megállapodtak abban, hogy a pénzügyi intézmény a fogyasztónak kamatkedvezményt biztosít bizonyos feltételek teljesülése esetén, és ezen rendelkezésben csupán azt rögzítik, hogy a feltételek nem teljesítése esetén ezen kedvezményt vesztí el a fogyasztó. Meghatározza a rendelkezés azt is, hogy a kedvezmény elvesztése folytán a kamatemelés mértéke a kamatkedvezménnyel azonos.

Ezen rendelkezés vonatkozásában az ítéltábla egyetértett a fellebbezésnek a XII. pontnál kifejtett álláspontjával, mely szerint a bíróságnak a kamatkedvezmény elvesztése kérdésében állást kell foglalnia abban, hogy a kamatkedvezmény elvesztése a szerződés egyoldalú módosítása-e, avagy csak az erre vonatkozó szerződéses megállapodáson alapuló, az értesítésre korlátozódó deklaratív aktus.

Amennyiben a szerződéses rendelkezés egyértelműen rögzíti, hogy a kamatkedvezményre okot adó feltétel megszűnése esetén a fogyasztó a kamatkedvezményt – és csak a kamatkedvezményt – elvesztí, az a rendelkezés valóban szerződéses megállapodásnak, és nem egyoldalú szerződésmódosításra lehetőséget adó feltételnek minősül.

Amennyiben azonban a rendelkezésből a fentiek egyértelműen nem tűnnek ki, a felperes a kedvezményre okot adó feltétel megszűnése esetén a kamatlábat nem egyértelműen meghatározott mechanizmus szerint, nem kizárólag az eredetileg biztosított kedvezmény mértékében emeli, a rendelkezést egyoldalú módosításra lehetőséget teremtő feltételnek kell tekinteni, és tisztességét vizsgálni kell.

A XIX. pont negyedik bekezdése ugyancsak nem tartozik a törvény hatálya alá, mivel nem az egyoldalú kamat, díj, illetve költségemelésre lehetőséget teremtő feltételt tartalmaz, míg az ötödik bekezdés deklaratív jellegű. Ezen bekezdések érvénytelensége jelen per keretein belül nem vizsgálható.

Tehát a XIX. pont vonatkozásában kizárólag a második bekezdés érvényessége volt vizsgálható, mely körben az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást a kikötés

tisztességtelensége mellett.

XX. A kamatkedvezményre jogosító feltétel esetén alkalmazott egyedi kölcsönszerződésekben 2007. július 19. napjától 2013. december 18. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontjának első bekezdése deklaratív meghatározás, nem tartozik a törvény hatálya alá, nem vizsgálható.

A második bekezdés - mivel a mindenkor hatályos Hirdetményre utal, ami kereset hiányában nem vizsgálható, - oklistát nem tartalmaz, ezért sérti a tételes meghatározás elvét, így tisztességtelen. Az elsőfokú bíróság véleményét az ítéltábla is osztotta.

A harmadik és a negyedik bekezdés ugyancsak nem tartozik a törvény hatálya alá, figyelemmel arra, hogy egyértelműen kamatkedvezmény megszűnéséről rendelkezik a szerződési feltétel. E vonatkozásban az előző, XIX. pontnál adott indokolását az ítéltábla fenntartja.

XXI. A kamatkedvezményre jogosító feltétel esetén alkalmazott egyedi kölcsönszerződésekben 2008. október 16. napjától - 2010. november 17. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződésű feltétel II. 2. első bekezdése nem tartozik a törvény hatálya alá, mivel nem tartalmaz egyoldalú kamat-, díj-, költségemelésre feljogosító rendelkezést.

A második és harmadik bekezdés a törvény hatálya alá tartozik. A rendelkezés értelmében az Üzletszabályzaton felül a pénzügyi intézmény jogosult a módosulás időpontjában hatályos Hirdetményben rögzített mértéknek megfelelően megváltoztatni a kölcsön kamatlábát abban az esetben, ha az egyedi szerződésben meghatározott kamatkedvezményre jogosító szerződés bármely oknál fogva megszűnik, vagy biztosítás esetén a hitelező kedvezményezett joga előzetes engedély nélkül visszavonásra, módosításra kerül. Ebben az esetben a kamatláb módosítására kizárólag egy meghatározott ok (a kamatkedvezményre jogosító szerződés megszűnése, illetve a hitelező kedvezményezett jogának elvesztése) vezethet, így e vonatkozásban az oklista tételesnek tekinthető. Nem egyértelmű ugyanakkor a szerződési feltétel megfogalmazása, hiszen a kamatemelés mértékét a módosulás időpontjában hatályos Hirdetmény határozza meg. Figyelemmel arra, hogy ebben az esetben a pénzügyi intézmény a kamatláb emelését nem a kamatkedvezmény mértékéhez kötötte, a fogyasztó a szerződés megkötésekor nem láthatta előre, hogy az adott körülmények bekövetkezése esetén a rá háruló terhek milyen mértékben fognak emelkedni. A kikötés nem ad támpontot a vonatkozásban, hogy milyen mértékben módosulhat a fogyasztót sújtó teher. Így a szerződési kikötés nem felel meg az átláthatóság elvének, ezért tisztességtelen.

XXII.-XXVII. A kamatkedvezményre jogosító feltétel esetén alkalmazott egyedi kölcsönszerződésekben 2008. március 1. napjától - 2008. november 15. napjáig (XXII. pont), a 2008. március 1. napjától - 2008. november 15. napjáig (XXIII. pont), a 2008. március 1. napjától - 2009. január 15. napjáig (XXIV. pont), a 2008. március 1. napjától - 2009. január 15. napjáig (XXV. pont), a 2009. május 3. napjától - 2012. április 1. napjáig (XXVI. pont), illetve 2009. május 3. napjától - 2012. április 1. napjáig (XXVII. pont) alkalmazott, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételek II.2. pontjának első bekezdése minden vizsgált kereset vonatkozásában deklaratív meghatározást tartalmaz, nem tartozik a törvény hatálya alá, nem vizsgálható. Az egyéb szerződési kikötések az átláthatóság, illetve tételes meghatározás elve miatt tisztességtelenek. A meghatározások egyrészt a

Hirdetményre utalnak vissza, amely feltételei a határozott kereset hiányára tekintettel nem vizsgálhatóak jelen per keretein belül. A szerződési feltételek szerint az un. „jó”, „elvárt”, „kiemelt” jövedelmek meghatározását ugyancsak a Hirdetményben rögzíti a felperes, így a kitételek nem felelnek meg az egyértelmű, érthető megfogalmazás elvének, illetve az átláthatóság elvébe is ütköznek. Ezen esetekben hiányzik az oklista határozott kifejtése a rendelkezésekből, így a tételes meghatározás elve is sérül. A fenti eltérésekkel ezen pontok tekintetében is egyetértett az ítéltábla a törvényszék indokolásában foglaltakkal is, elsősorban az átláthatóság elve tekintetében.

XXVIII. A 2010. február 25. napjától - 2010. július 20. napjáig alkalmazott, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontja első bekezdése deklaratív, nem vizsgálható, mivel nem tartozik a törvény hatálya alá.

A további bekezdésben foglalt rendelkezések nem felelnek meg az átláthatóság elvének, mivel az abban foglaltak alapján a fogyasztó nem láthatta, hogy a kamatláb emelés mértéke mitől függ, és az hogyan alakul a változó Hirdetményekre figyelemmel. Amennyiben a rendelkezés az eredetileg nyújtott kamatkedvezmény elvesztésének joghatását célozza, az nem egyértelmű, mivel ez az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételből nem tűnik ki.

XXIX. A kamatkedvezményre jogosító feltétel esetén alkalmazott egyedi kölcsönszerződésekben 2010. március 1. napjától - 2010. november 17. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, II.2. pontjának első bekezdése deklaratív, nem tartozik a törvény hatálya alá, nem vizsgálható.

A második bekezdésben foglalt feltétel nem felel meg az átláthatóság elvének, mivel - bár egyértelmű, hogy mi vezethet a kamatláb emeléséhez - a mérték változására azonban a rendelkezés nem egyértelmű, érthető megfogalmazást nem tartalmaz, ez alapján a fogyasztó nem mérhette föl, hogy késedelembe esése esetén a terhei milyen mértékben növekednek.

XXX. A kamatkedvezményre jogosító feltétel esetén alkalmazott egyedi kölcsön szerződésekben 2008. október 6. napjától - 2011. február 28. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.2. pontjának első két bekezdése deklaratív meghatározást tartalmaz, nem tehető vizsgálat tárgyává, nem tartozik a törvény hatálya alá.

A harmadik, negyedik és ötödik bekezdés a törvény hatálya alá tartozik. Mivel a szövegezésből kitűnően a fogyasztó nem láthatta át, hogy terhei mennyiben és milyen okok alapján növekednek, a kikötések tisztességtelenek, mert az átláthatóság elvébe ütköznek.

A hatodik bekezdés nem emelésre, hanem csökkentésre vonatkozik, így nem tartozik a törvény hatálya alá, nem vizsgálható.

XXXI. A kamatkedvezményre jogosító feltétel esetén alkalmazott egyedi kölcsönszerződésekben 2010. szeptember 16. napjától - 2012. április 1. napjáig alkalmazott egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel II.13. pontja vonatkozásában az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság indokolásában foglaltakkal a ténylegesség és arányosság, valamint az objektivitás elvének sérelme vonatkozásában.

A fenti indoklásbeli kiegészítésekkel és pontosításokkal az ítéltábla az elsőfokú bíróság

érdemben helyes döntését a Pp. 253.§(2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért köteles a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján az alperes fellebbezési perköltségeként a 32/2003.(VIII.22) IM. számú rendelet 2.§ (2) bekezdése alapján az ítéltábla által mérsékelt 250.000 Ft + áfa ügyvédi munkadíjat megfizetni az alperesnek. Az ítéltábla megítélése szerint ezen ügyvédi munkadíj áll arányban a fellebbezési eljárás során ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

Budapest, 2014. október 15.

Dr. Pestovics Ilona s.k.
a tanács elnöke

Kunné dr. Sándor Krisztina s.k.
előadó bíró

Dr. Kovács Éva s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő